

L'IMPACTE DE L'APLICACIÓ DE L'ARTICLE 155 SOBRE LA CONFIANÇA EN LES INSTITUCIONS

Núria Garcia i Garcia*

Resum

Aquest article ha estat elaborat a partir de diversos estudis publicats pel Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya i el Baròmetre d'Opinió Política (BOP). L'objectiu de l'article és mesurar quin ha estat l'impacte de l'aplicació de l'article 155 de la CE a Catalunya sobre la confiança en les institucions. Per fer-ho, en un primer apartat es presenta quina ha estat l'evolució de diferents variables que permeten contextualitzar les dades que es presenten en el segon apartat, en el qual es mesura la confiança en tres moments en el temps. En el darrer apartat es presenta una síntesi de les dades, així com les conclusions de l'estudi.

Paraules clau: Confiança en les institucions; article 155; Constitució espanyola; Centre d'Estudis d'Opinió; opinió política; Catalunya; procés sobiranista; partits polítics.

THE IMPACT OF IMPLEMENTING ARTICLE 155 ON CONFIDENCE IN INSTITUTIONS

Abstract

This article has been based on a number of studies published by the Government of Catalonia's Centre d'Estudis d'Opinió pollsters and the Baròmetre d'Opinió Política (BOP, Political Opinion Barometer) survey. Our purpose is to gauge the impact of the imposition of Article 155 of the Spanish Constitution in Catalonia on confidence in institutions. To do so, the first section examines the state of play of the different variables, to permit contextualisation of the data presented in the second part, which measures confidence at three different points in time. The last section offers a summary of the data and the study's conclusions.

Key words: Confidence in institutions; Article 155; Spanish Constitution; Centre d'Estudis d'Opinió; political opinion; Catalonia; independence process; political parties.

* Núria Garcia i Garcia, politòloga llicenciada per la Universitat Autònoma de Barcelona. Tècnica en polítiques i estudis d'opinió al Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya, c. Pau Claris, 138, 4a planta, 08009 Barcelona. ngarcia.ceo@gencat.cat.

Article rebut el 23.12.2018.

Citació recomanada: Garcia i Garcia, Núria (2019). L'impacte de l'aplicació de l'article 155 sobre la confiança en les institucions. *Revista Catalana de Dret Públic*, (número especial), 45-72. doi:[10.2436/rcdp.i0.2019.3250](https://doi.org/10.2436/rcdp.i0.2019.3250).

Sumari

Introducció

1 El context polític i la confiança en les institucions

1.1 El context

1.2 Anàlisi longitudinal de la confiança en les institucions

2 Síntesi

Bibliografia

Introducció

Durant 218 dies, Catalunya va viure sota l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola de 1978.

El 27 d'octubre, el Parlament de Catalunya, amb el suport de Junts pel Sí i de la CUP, va aprovar una proposició en el preàmbul de la qual es declara la independència de Catalunya. Conseqüentment, el Ple del Senat va autoritzar, amb 214 vots a favor, 47 en contra i 1 abstenció, el Govern a destituir el president de la Generalitat i tots els seus membres del Govern. El 28 d'octubre, la vicepresidenta del Govern, Soraya Sáenz de Santamaría, assumí les competències de la Presidència de la Generalitat.

Durant aquest període, les relacions entre Catalunya i Espanya van ser més tenses que mai. I fruit d'aquestes tenses relacions, les actituds de la ciutadania vers la política s'han vist afectades en el seu conjunt i, especialment, la confiança en les institucions.

L'objectiu d'aquest article és veure l'impacte de l'aplicació de l'article 155 sobre la confiança en les institucions.

Aquest article s'estructura en quatre apartats diferenciats. S'analitzarà quin és el panorama polític des que es tenen dades, que servirà per contextualitzar la situació, i es farà una anàlisi longitudinal de la confiança en les institucions abans, durant i després de l'aplicació de l'article 155. En el segon i darrer apartat es presentarà la síntesi de l'estudi i les principals conclusions.

Els estudis que s'analitzaran són la segona onada del Baròmetre d'Opinió Política de 2017 –BOP, d'ara endavant–, la tercera onada de 2017 i el primer BOP de l'any 2018. Tots aquests estudis han estat realitzats pel Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya –CEO, d'ara endavant.¹

1 El context polític i la confiança en les institucions

Els conceptes de confiança política, confiança social i satisfacció amb la democràcia són conceptes centrals de la teoria del capital social.²

La confiança social és un conjunt d'actituds, com la reciprocitat, associades amb la participació social i la implicació en afers comunitaris. Aquesta relació positiva construeix institucions socials i polítiques necessàries per a uns governs democràtics i eficients i, com el peix que es mossega la cua, aquests governs creen les condicions en les quals poden florir la confiança social i la confiança política.

La confiança política fa referència a les valoracions de les institucions centrals del sistema polític per part de la ciutadania. Per Levi i Stoker (2000: 484-485) la confiança política suposa una avaluació positiva dels atributs més rellevants que fan cada institució digna de confiança. Segons Newton i Norris (2000: 53), l'indicador central del sentiment bàsic dels ciutadans sobre el seu sistema polític és la confiança en les institucions.

Tot i la brevetat d'aquest marc teòric, ens serveix per emmarcar l'objecte central de l'anàlisi de l'estudi: la confiança en les institucions.

1.1 El context

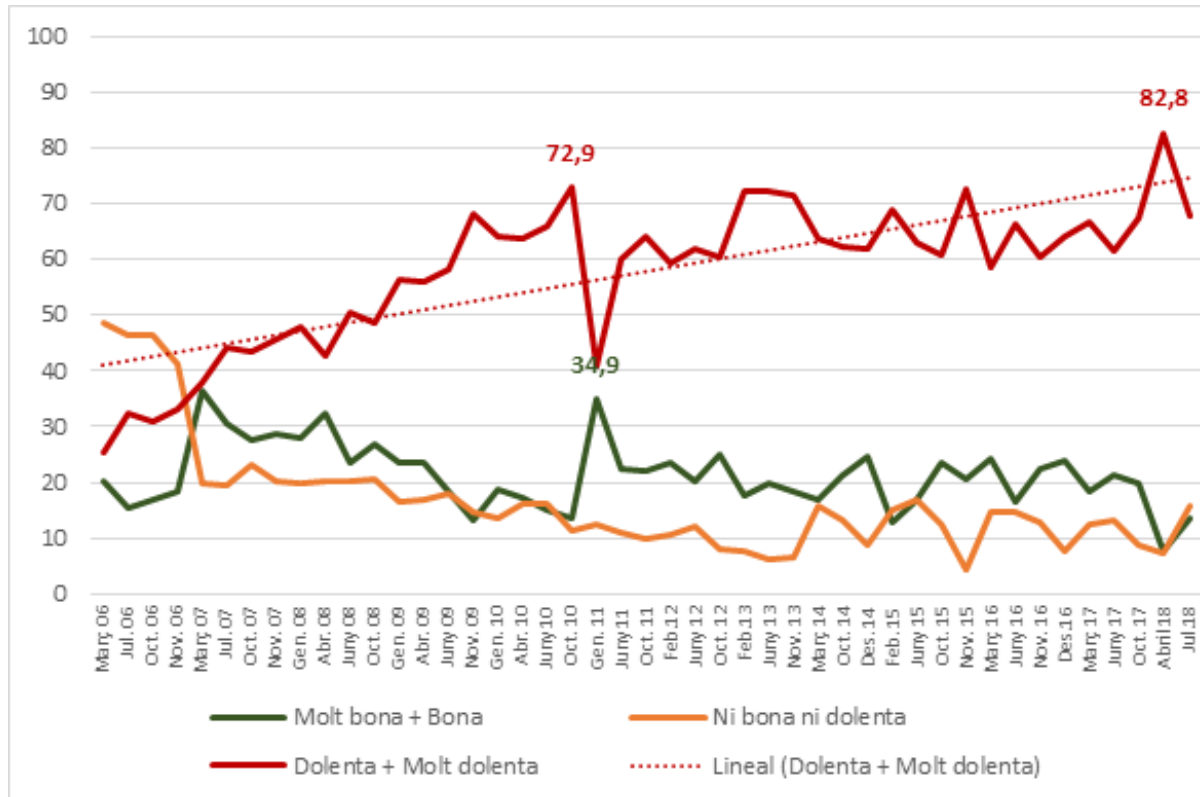
Les enquestes que realitza el CEO tenen una primera part que serveix per contextualitzar les respostes tenint en compte la situació, tant econòmica com política. Aquestes dues preguntes ens permeten emmarcar de manera més acurada les opinions, perquè la major o menor satisfacció amb l'economia i la política tenen una correlació en les valoracions i respostes que es donen al llarg del qüestionari.

¹ Tots aquests estudis es troben disponibles al web del CEO: <http://ceo.gencat.cat/ca/inici> i es poden consultar aquí: <http://evoluceo.ceo.gencat.cat/ceo/inici/evoluceo.html#/main>. L'usuari té la possibilitat de realitzar encreuaments addicionals aquí: <http://upceo.ceo.gencat.cat/ceo/AppJava/OperacionsExtern.do>

² En aquesta monografia editada pel CEO es pot llegir sobre el tema a partir d'una enquesta realitzada pel mateix Centre d'Estudis d'Opinió: http://ceo.gencat.cat/web/content/30_estudis/03_publicacions/Monografies/2015_10_01_Monografies_capitalsocial.pdf

Comencem per veure quina ha estat l'evolució de la pregunta que mostra la valoració de la situació política actual de Catalunya –P9. *Tornem ara a parlar de política, com qualificaria vostè la situació política actual de Catalunya: molt bona, bona, dolenta o molt dolenta?*

Gràfic 1. Evolució de la valoració de la situació política a Catalunya. Resultats expressats en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

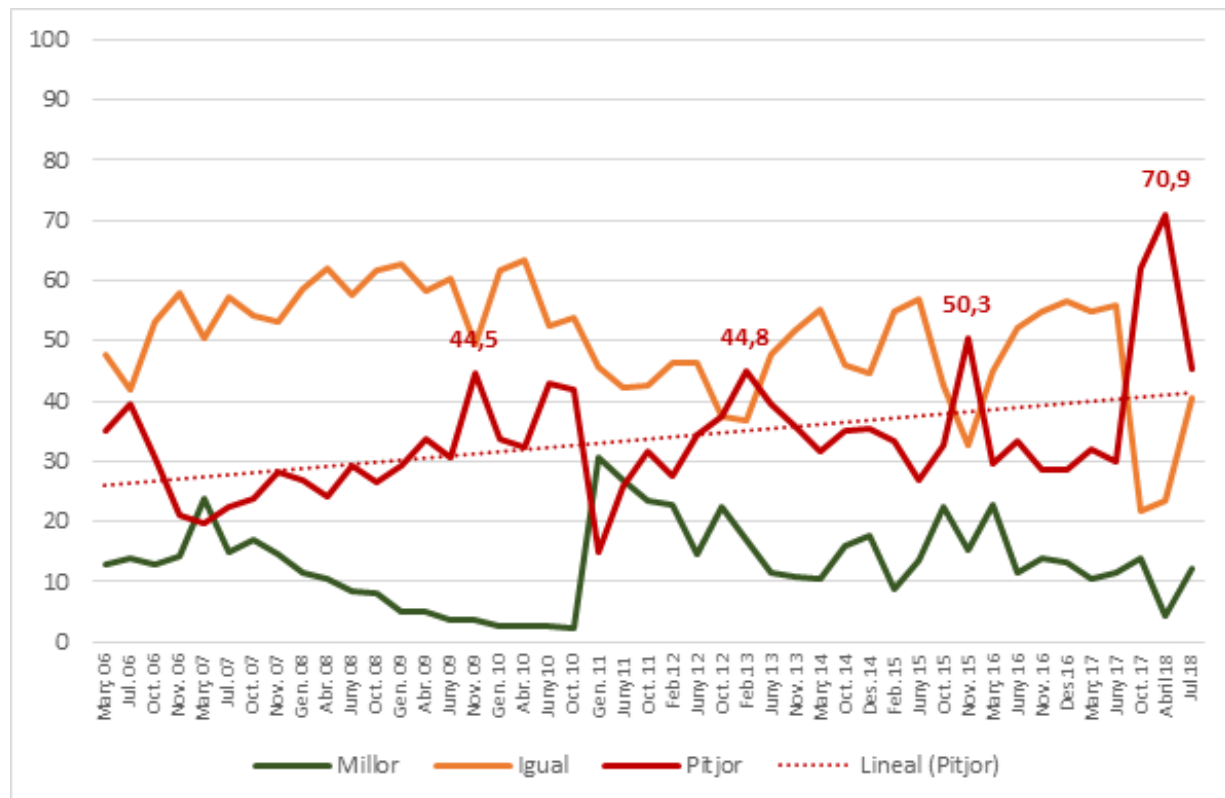
La sèrie mostra dos períodes: el primer arriba a la culminació de l'escalada iniciada al març de 2006³ d'empijorament de la valoració de la situació política, que arriba al valor màxim de 7 de cada 10 enquestats que perceben la situació política com a dolenta. Amb la victòria d'Artur Mas en les eleccions del 28 de novembre de 2010 la percepció de la situació política millora bruscament, però a inicis de 2011 ja torna a créixer esglaonadament la valoració negativa de la situació política fins a arribar al punt àlgid de tota la sèrie, que reflecteix la dada de l'abril de 2018, en què arriben a ser 8 de cada 10 els qui consideren la situació política com a dolenta.⁴

Seguim amb l'evolució de la valoració de com ha evolucionat la situació política respecte l'any anterior –P10. *Vostè diria que la situació política actual de Catalunya és millor, igual o pitjor que la de fa un any?*

³ El 30 de març de 2006 el Ple del Congrés va aprovar el projecte de reforma de l'Estatut de Catalunya.

⁴ Recordem els fets posteriors a les eleccions del 21 de desembre i els empresonaments de diversos consellers i dels líders de l'ANC i d'Òmnium i del mateix president Carles Puigdemont a Alemanya.

Gràfic 2. Evolució de la valoració de l'evolució de la situació política a Catalunya respecte de l'any anterior. Resultats expressats en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

Observant el gràfic, podem distingir sis períodes diferents. El primer acaba a finals del 2012; el segon s'inicia a finals de 2012 i s'acaba a inicis de 2013; el tercer s'inicia a principis de 2013 i acaba a finals de 2015; el quart correspon al període d'octubre de 2015 a mitjans de 2016; el cinquè va des de mitjans de 2016 fins a juny de 2017 i el darrer fins a juliol de 2018.

En el primer període, la percepció majoritària és que la situació política a Catalunya és igual respecte de l'any anterior. Al novembre de 2009, 4 de cada 10 consideren que la situació és pitjor.⁵ A inicis de 2011 la percepció és que la situació ha millorat respecte de l'any anterior, però aquesta valoració positiva comença a descendir contínuament fins a inicis de 2018, amb fluctuacions en el temps, però sempre són una part minoritària els qui la valoren positivament. D'altra banda, la part negativa és que a partir de 2011 creix de manera sostinguda fins a finals de 2012, en què la situació política és pitjor respecte de l'any anterior.

El segon període és breu, dura des d'octubre de 2012 fins a juny de 2013. La característica essencial és que per primera vegada són majoria els qui consideren que la situació política és pitjor que la de l'any anterior. El 2012 té lloc la primera gran manifestació organitzada per Òmnium Cultural i l'ANC, el 20 de setembre, i Mariano Rajoy i Artur Mas es reuneixen a la Moncloa per parlar de la proposta de pacte fiscal. El 25 de desembre hi ha eleccions al Parlament de Catalunya i Artur Mas renova la confiança per tornar a ser president.

El tercer període es caracteritza perquè disminueix la percepció que la situació és pitjor que l'any anterior i millora lleument a finals de 2014.

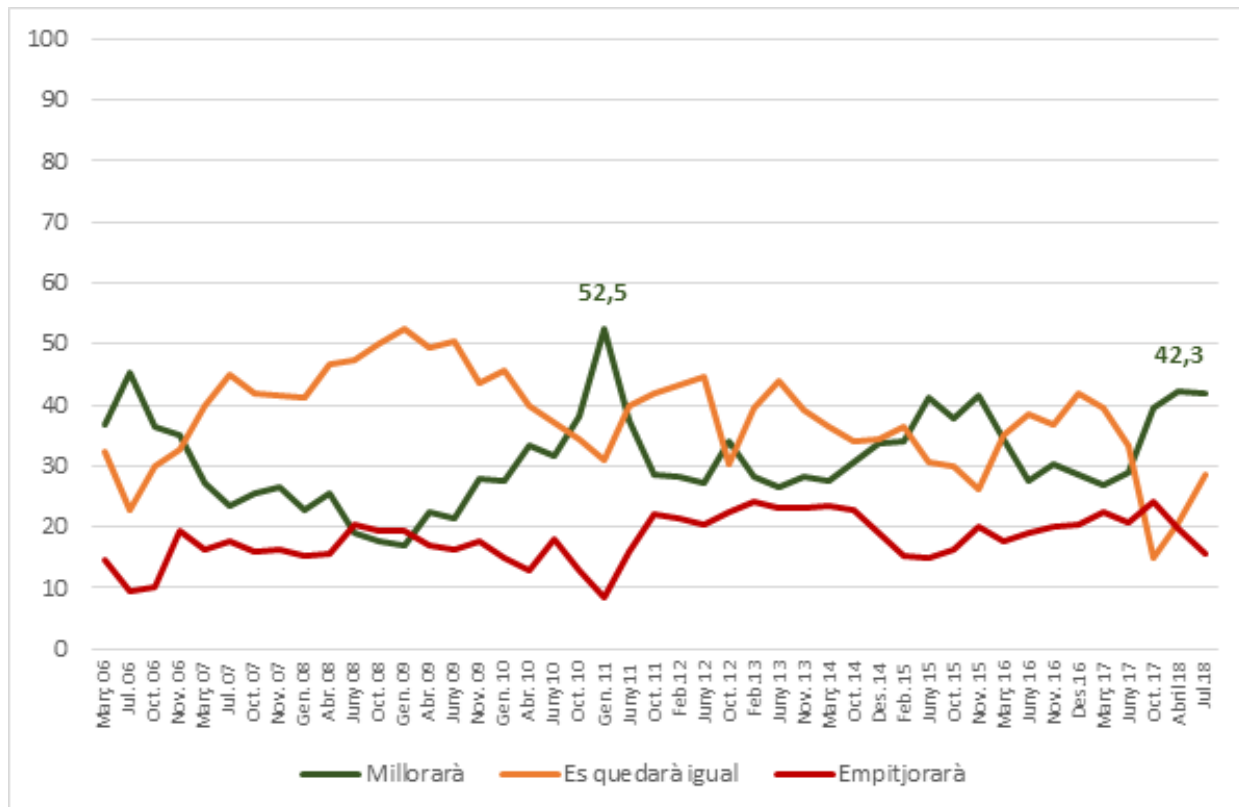
Al novembre de 2015, 1 de cada 2 consideren que la situació és pitjor que l'any anterior, i arriba a ser el pic més elevat de la sèrie fins al moment. El 27 de setembre hi ha eleccions al Parlament i el 20 de desembre hi ha eleccions generals.

⁵ El 13 de setembre de 2009 es va celebrar la primera consulta municipal sobre la independència.

La cinquena etapa correspon amb un període en el qual es manté majoritàriament la percepció que la situació està igual, fins a arribar a octubre de 2017, en què 7 de cada 10 consideren que la situació és pitjor que l'any anterior –aquest és el punt àlgid de tota la sèrie.

Seguim ara amb la sèrie que ens permet veure el grau d'optimisme sobre el futur polític a Catalunya –P11. D'aquí a un any, vostè creu que la situació política de Catalunya millorarà, es quedarà igual o empitjorarà?

Gràfic 3. Evolució de la percepció de com serà la situació política Catalunya en el futur. Resultats expressats en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

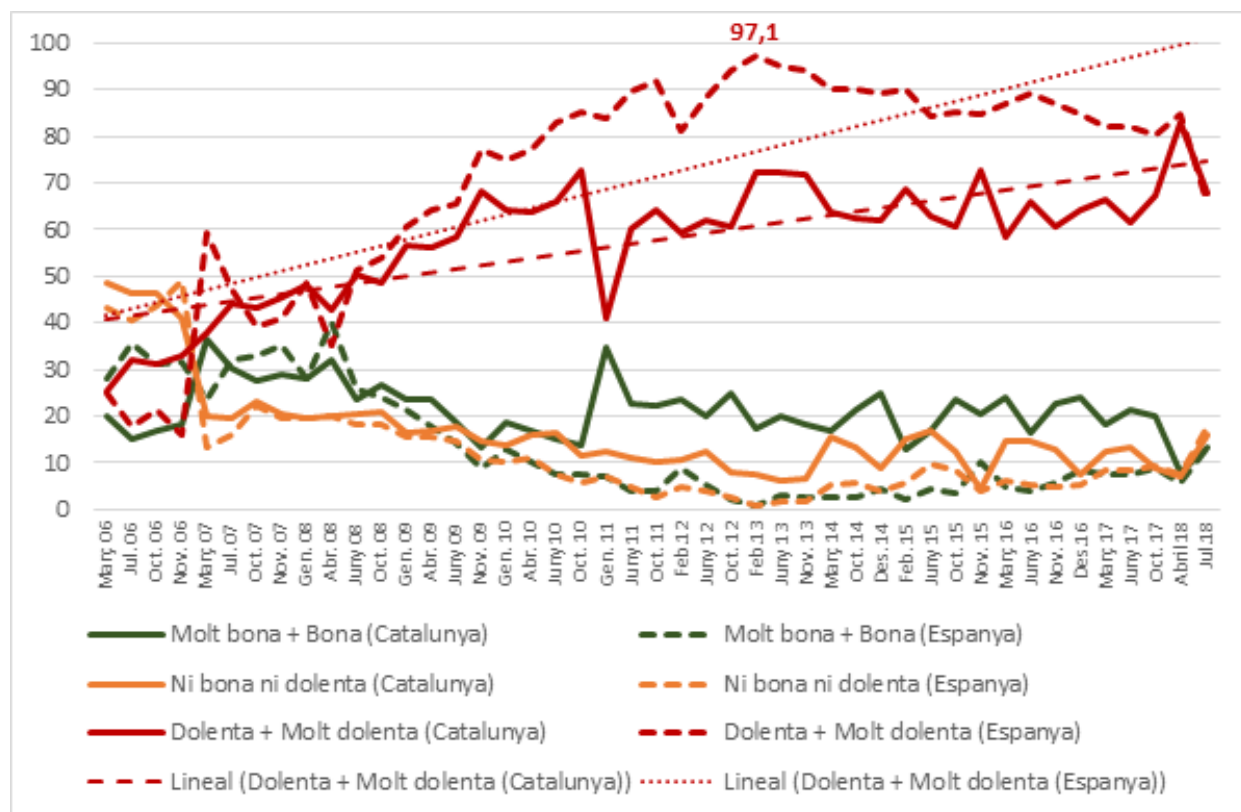
A partir de juliol de 2006 els optimistes comencen a disminuir fins a arribar a finals de 2008. Comencen a créixer els pessimistes durant la crisi econòmica i no és fins a mitjans de 2010 que els qui creuen que serà millor són majoria, i arriben a ser 1 de cada 2 a inicis de 2011. A partir de mitjans de 2011 tornen a ser majoritaris els qui creuen que la situació política serà la mateixa. El 2015 és un any d'esperança, que acaba a mitjans de 2016, en què tornen a ser majoria els qui creuen que Catalunya seguirà igual. A finals de 2017 la percepció majoritària és que la situació millorarà.

Finalment, observem l'evolució de la situació política a Espanya –P12. *I referint-nos a la política espanyola, com qualificaria vostè la situació política actual d'Espanya: molt bona, bona, dolenta o molt dolenta?*⁶

En el gràfic següent es mostren les dades analitzades fins ara de manera agrupada per a Catalunya i Espanya:

⁶ El que passa a Espanya influeix a Catalunya. Si la situació política a Espanya és positiva, la situació política a Catalunya també serà positiva.

Gràfic 4. Evolució de la situació política a Catalunya i Espanya. Resultats expressats en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

Des de l'inici de la crisi econòmica, la situació política a Espanya majoritàriament és percebuda com a dolenta; tot i això, al voltant de 3 de cada 10 (fins a mitjans de 2008) la perceben com a bona.

A partir d'abril de 2008, moment que coincideix en el temps en què Zapatero és escollit president en segona votació, la tendència és de creixement esglaonat en la percepció que la situació és dolenta; sobretot a partir d'inicis de 2011 són 8 de cada 10 els qui així ho consideren. A inicis de 2018 la tendència és que aquesta percepció es redueix i són 7 de cada 10 els qui consideren que és dolenta i 1 de cada 10 que és bona.

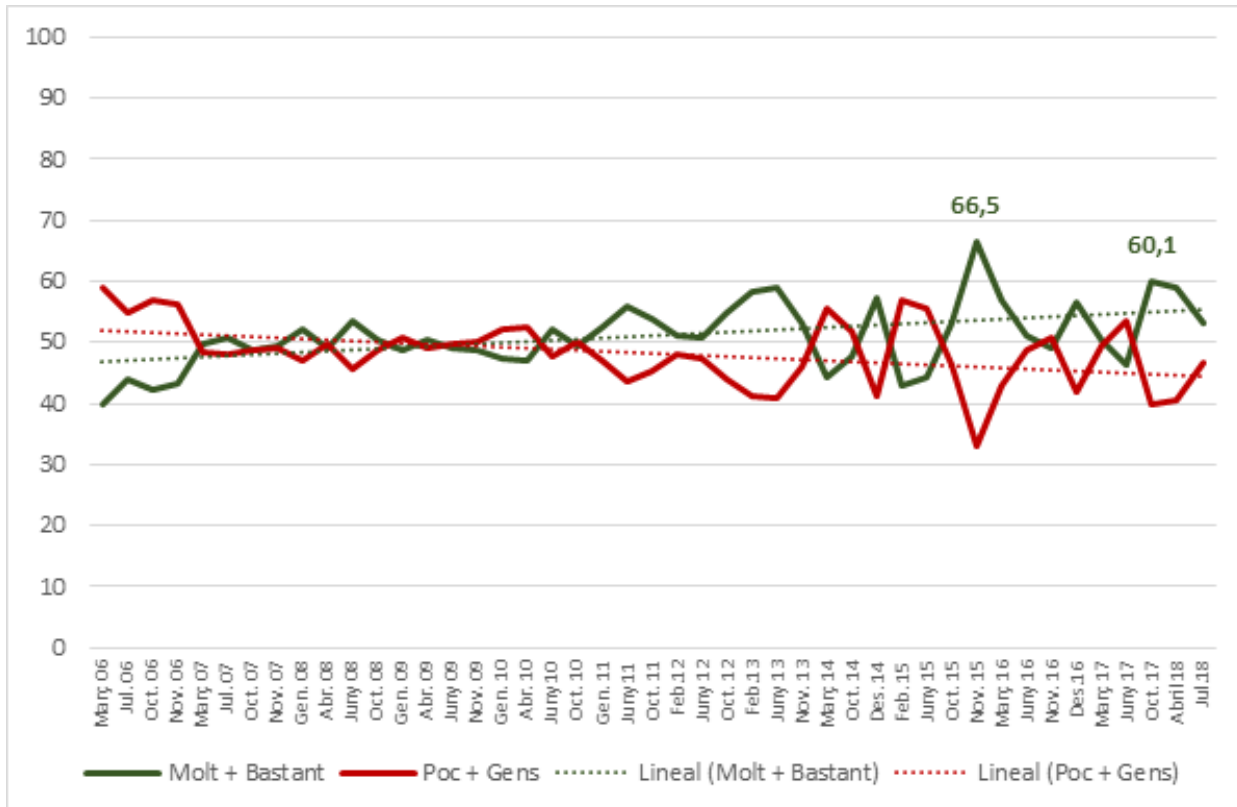
Exceptuant el període des de juliol de 2007 fins a abril de 2008, la situació política a Catalunya és millor en comparació amb la situació política a Espanya.

Fins ara hem vist la valoració de la situació política, tant a Catalunya com a Espanya, que ens serveix per tenir una panoràmica global de l'impacte dels diferents fets, tant polítics com econòmics i socials, sobre l'opinió pública. Ara, comencem a centrar ja l'anàlisi en les variables que influeixen en la confiança en les institucions.

La primera és l'interès per la política. L'interès per la política ens serveix per mesurar el grau d'atenció que genera la política entre la ciutadania.

Observem l'evolució d'aquest indicador en el gràfic següent –P14. *Em podria dir si a vostè la política li interessa molt, bastant, poc o gens?*

Gràfic 5. Evolució de l'interès per la política. Resultats expressats en percentatges.

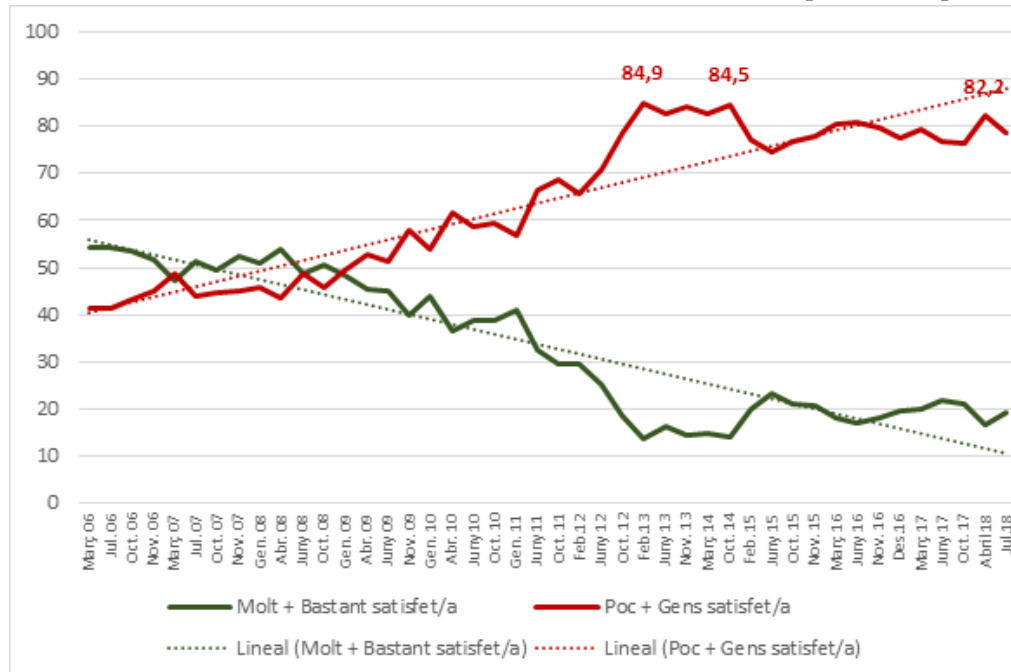
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

D'octubre de 2010 a mitjans de 2013 són majoria els qui mostren interès per la política. Dins d'aquest període de creixement en l'interès es poden distingir dos moments: el primer, fins a inicis de 2012, que recull la victòria d'Artur Mas, i el segon, a partir de juny de 2012 i fins a mitjans de 2013. L'11 de setembre de 2012 va tenir lloc la primera gran manifestació organitzada per Òmnium Cultural i l'Assemblea Nacional. El 20 de setembre, Artur Mas es va reunir amb Mariano Rajoy amb una proposta de pacte fiscal i, a finals de novembre, hi va haver nova convocatòria electoral.

A partir d'aquest moment i fins a juny de 2015 els dos pols fluctuen i entre mitjans de juny de 2015 i mitjans de juny de 2016 són més els qui hi mostren interès. Aquest interès es dispara a partir de juny de 2017, moment en el qual es recull la proporció més elevada dels qui estan interessats en la política (6 de cada 10). La tendència és de creixement de l'interès per la política.

Seguim ara per observar com ha evolucionat la satisfacció amb la democràcia des de 2006 fins a mitjans de 2018 –P18. *Està vostè molt, bastant, poc o gens satisfet/a amb el funcionament de la nostra democràcia?*

Gràfic 6. Evolució de la satisfacció amb la democràcia. Resultats expressats en percentatges.

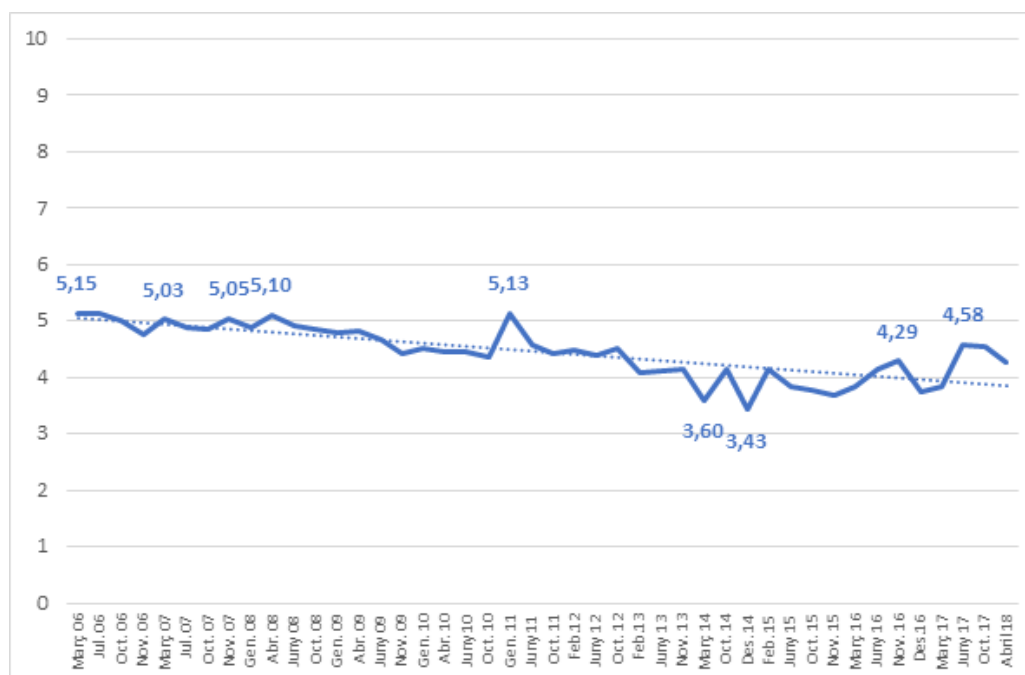

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

A partir de l'any 2008 la insatisfacció amb el funcionament de la democràcia comença el seu camí ascendent fins a arribar al punt àlgid a finals de 2012 i durant l'any 2013, en què més de 8 de cada 10 n'estan poc o gens satisfets. A partir de 2014 descendeixen, però es mantenen fins a mitjans de 2018, en què 8 de cada 10 n'estan insatisfets.

Seguim per observar la confiança en els polítics catalans –P20a. En conjunt, posi nota, si us plau, al grau de confiança que li mereixen els polítics catalans en una escala de 0 a 10, en què 0 és gens de confiança i 10 és molta confiança.

Gràfic 7. Evolució de la valoració mitjana dels polítics catalans. Resultats expressats en mitjanes.

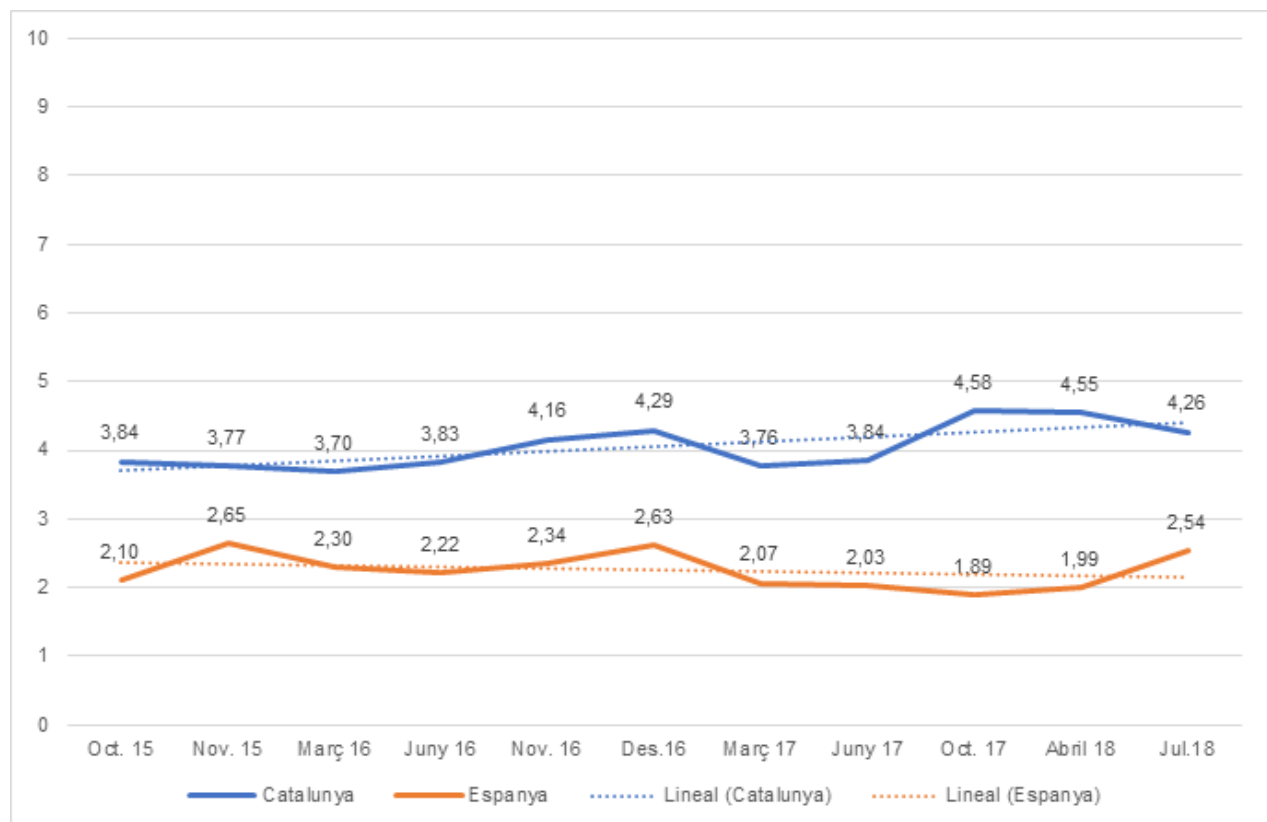

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

Fins a mitjans de 2008 els polítics encara “aprovaven”. La tendència des d'aleshores és d'una creixent desconfiança, i les valoracions més negatives arriben durant 2014 i a inicis de 2015. A partir de mitjans de 2016 comença a millorar-ne la valoració, però no es retorna en cap cas als valors de l'inici de la sèrie.

Finalment, la darrera dada que es presenta en aquest apartat és la comparativa en la confiança en els polítics catalans i en els polítics espanyols. És d'esperar que, pel que s'ha vist fins ara, els polítics espanyols generin menys confiança que no pas els polítics catalans. Observem el gràfic següent:

Gràfic 8. Evolució de la confiança mitjana en els polítics catalans i en els polítics espanyols. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

Com ja s'ha assenyalat en el gràfic anterior, els polítics espanyols generen menys confiança que els catalans, i la tendència és que els polítics catalans creixen en confiança mentre que els espanyols descendeixen.

Quin és el punt de partida? Venim d'un període emmarcat dins d'una crisi econòmica i d'una percepció majoritària que la situació política a Catalunya és dolenta. La perspectiva temporal a mitjans de 2017 és que la situació millorarà en el futur. La percepció de la situació política a Espanya fins a finals de 2017 és sempre pitjor que a Catalunya i al 2018 van aparellades les percepcions negatives tant a Catalunya com a Espanya.

L'interès per la política ha anat fluctuant a partir de 2014 fins a finals de novembre, en què repunta l'interès i es manté com a majoritari fins a mitjans de 2017, quan torna a créixer el desinterès, moment a partir del qual la tendència s'inverteix. La insatisfacció amb la democràcia creix des de mitjans de 2009 i la xifra d'insatisfets arriba a 8 de cada 10 entre 2013 i finals de 2014. Després descendeixen, però a inicis de 2018 tornen a ser 8 de cada 10 els qui estan insatisfets.

I finalment, la confiança en els polítics, tant en els catalans com en els espanyols, és negativa al llarg de tota la sèrie, i això ens porta a preveure que les institucions, ocupades en gran part per polítics, seguiran aquest patró de creixent desconfiança.

1.2 Anàlisi longitudinal de la confiança en les institucions

Després de veure algunes dades contextuals que ens permeten tenir una visió de com ha evolucionat la percepció de la política en global, passem a analitzar la confiança en les institucions més enllà dels polítics.

Abans, però, cal fer un esment del moment en el qual es van realitzar les tres enquestes que s'analitzen. La primera, el BOP de juny de 2017, es va realitzar del 26 de juny a l'11 de juliol. El segon BOP del qual es presenten alguns resultats es va realitzar del 16 al 29 d'octubre. El tercer BOP que s'analitza és el primer de l'any 2018, realitzat entre el 7 i el 27 d'abril.

Per situar el període analitzat, s'assenyalen alguns dels esdeveniments que van tenir lloc durant 2017 i 2018 que ens poden ajudar a entendre millor les dades.

Durant el BOP de juny de 2017, concretament el 31 de juliol, el Tribunal Constitucional (TC) va admetre el recurs del Govern central contra la reforma del Reglament del Parlament de Catalunya.

El 17 d'agost va tenir lloc l'atemptat terrorista a la ciutat de Barcelona. El dia 26 del mateix mes hi va haver una manifestació per mostrar el rebuig als fets del 17 d'agost.

El curs polític va iniciar-se el 6 de setembre, amb l'aprovació de la llei que va convocar el referèndum d'independència per a l'1 d'octubre i l'endemà es va aprovar la Llei catalana 20/2017 de transitorietat jurídica i fundacional de la república. El mateix dia, el Consell de Ministres es va reunir de manera extraordinària i va recórrer contra la Llei davant del TC, i va quedar suspesa. El 8 de setembre, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va admetre a tràmit la querella presentada per la Fiscalia contra Puigdemont i el seu executiu.

L'11 de setembre el Govern central va recórrer contra la Llei catalana 20/2017 davant del TC, i l'endemà va quedar suspesa en ser admès el recurs. El mateix dia, la Diada Nacional de Catalunya, hi va haver una manifestació multitudinària a Barcelona.

El 12 de setembre la Fiscalia de Catalunya va ordenar requisar les urnes i tot el material destinat a la consulta. El 13 de setembre la Fiscalia General de l'Estat va anunciar que demanaria la imputació de més de 700 alcaldes que van manifestar el seu suport al referèndum i la cessió de locals municipals per dur-lo a terme, així com la detenció dels qui no anessin a declarar. La Guàrdia Civil va intervenir tancant el web oficial de la consulta.

El 15 de setembre el Govern central va intervenir els comptes de Catalunya. El 17 de setembre la Guàrdia Civil va intervenir material promocional de la consulta. El dia 20, la Guàrdia Civil va tornar a actuar per detenir catorze alts càrrecs del Govern. El mateix dia, l'executiu espanyol va assumir tot el control pressupostari de Catalunya. El TC va anul·lar els acords del Parlament que permetien convocar la consulta.

El 23 de setembre el Govern central destinà guàrdies civils i policies nacionals a Catalunya. El Ministeri d'Interior va assumir la coordinació de les forces de seguretat a Catalunya. El 25 de setembre la Policia Nacional va interrogar com a investigades una desena de persones acusades de crear rèpliques de pàgines web vinculades a la consulta.

El 27 de setembre, el TSJC va prendre el control de l'1 d'octubre i va ordenar tancar els locals destinats a la celebració del referèndum. El diumenge 1 d'octubre es va celebrar l'esmentada consulta.

El 3 d'octubre hi va haver vaga general i al vespre Felip VI va comparèixer per la televisió.

El 6 d'octubre, Josep Lluís Trapero, comissari en cap dels Mossos d'Esquadra, i els líders d'Òmnium Cultural i l'Assemblea Nacional de Catalunya van declarar a l'Audiència Nacional.

El 7 d'octubre hi va haver manifestacions a diverses ciutats espanyoles en suport a Catalunya; el 8 d'octubre Societat Civil Catalana va convocar una manifestació a Barcelona.

El 10 d'octubre, el president Puigdemont va comparèixer al Parlament per valorar els resultats del diumenge 1 i va afirmar que assumia el mandat del poble perquè Catalunya esdevingués un estat independent en forma

de república, però seguidament va proposar suspendre'n els efectes per dialogar. L'endemà, dimecres 11 d'octubre, el Govern central va activar l'article 155 de la CE.

Tots aquests fets van succeir entre la segona i la tercera onada del Baròmetre. És d'esperar que les actuacions portades a terme pel Govern espanyol, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, el TC i els tribunals de justícia tinguin un impacte negatiu en la confiança sobre elles per una part de la societat catalana.

El treball de camp de la tercera onada del BOP de 2017 coincideix amb l'empresonament de Jordi Sànchez, líder de l'ANC, i de Jordi Cuixart, d'Òmnium Cultural, ambdós acusats de sedició. El 27 de setembre el Parlament declarà la independència de Catalunya. Rajoy va destituir el president Puigdemont i el Govern i va convocar eleccions per al 21 de desembre en aplicació de l'article 155.

Després del treball de camp, el 30 d'octubre la Fiscalia es va querellar contra Puigdemont i la resta del Govern per sedició i malversació. Puigdemont i cinc conselleres van viatjar a Brussel·les.

El 2 de novembre, Oriol Junqueras va entrar a presó juntament amb set consellers més, i es va demanar una fiança de 50.000 € per al conseller Santi Vila.

El 8 de novembre, el TC va anul·lar la Declaració Unilateral d'Independència (DUI). El 9 de novembre, la presidenta de la Mesa del Parlament, Carme Forcadell, i els membres de la Mesa van acatar el 155 i donaren valor simbòlic a la DUI.

El 5 de desembre es va iniciar la campanya electoral i el 21 de desembre va ser el dia de les eleccions. La participació en aquests comicis fou històrica, del 79,04%. C's va obtenir 36 escons, Junts per Catalunya, 34, ERC-Catalunya Sí, 32, el PSC, 17, Catalunya en Comú-Podem, 8, la CUP, 4 i el PPC, 4.

El 17 de gener de 2018, Roger Torrent fou escollit president del Parlament. El 22 del mateix mes, Torrent va proposar Carles Puigdemont com a candidat a la Presidència de la Generalitat.

El 27 de gener, el TC va prohibir la investidura a distància de Puigdemont. L'1 de març, Carles Puigdemont va renunciar a ser investit com a president i proposà Jordi Sànchez –número dos de la llista, que es troba en presó preventiva. Posteriorment, va proposar Jordi Turull. La investidura no prosperà en cap cas.

El 24 de març, el jutge del Tribunal Superior Pablo Llarena va enviar a presó Jordi Turull, Carme Forcadell i tres exconsellers. L'endemà, la policia alemanya va detenir Carles Puigdemont, que ingressà a la presó de Neumünster. El 5 d'abril la justícia alemanya dictà llibertat per a Puigdemont i descartà el delictes de rebel·lió.

El treball de camp del primer BOP de 2018 va començar el 7 d'abril.

El 4 de maig, el Parlament va aprovar una reforma legislativa per poder investir a distància Carles Puigdemont, que després és suspesa pel TC.

Van passar esdeveniments importants des de juny de 2017 fins a finals d'abril de 2018, i tot aquest seguit de fets han tingut com a institucions implicades directament el TC, el Govern espanyol, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil i el Parlament de Catalunya i, en menor mesura, el Govern de la Generalitat.

És d'esperar que aquestes institucions hagin perdut confiança entre els favorables a posicions independentistes, mentre que pels qui tenen posicions més favorables a seguir com fins ara generaran més confiança segons l'àmbit/territori d'actuació.

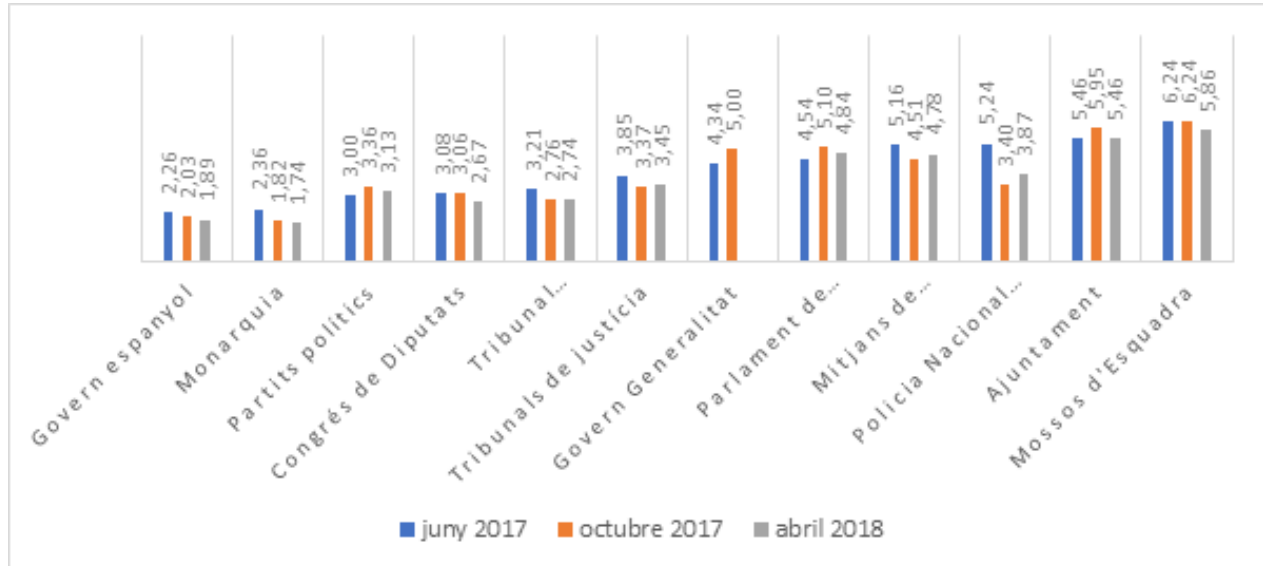
Comencem a veure l'evolució de la confiança en les institucions. Abans, però, cal fer esment de com està mesurada aquesta confiança. Exactament, la pregunta és la 21 del qüestionari,⁷ en la qual es demana la confiança en un seguit d'institucions –P21. *A continuació li llegiré una sèrie d'institucions. Posi nota, si us plau, al grau de confiança que li mereixen cadascuna d'elles en una escala de 0 a 10, en què 0 és gens de confiança i 10 és molta confiança.*

⁷ Qüestionari del BOP: <http://upceo.ceo.gencat.cat/wsceop/6668/Q%C3%BCestionari%20-885.pdf>

Els resultats que es presenten d'ara endavant corresponen a la confiança mitjana de les institucions que, del conjunt de les que consten al qüestionari, es consideren actors importants en la situació política actual catalana i hi han tingut un paper destacat.

Observem en primer lloc la confiança mitjana en les institucions en els tres moments analitzats:⁸

Gràfic 9. Evolució de la confiança en les institucions. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

Els ajuntaments i el cos dels Mossos d'Esquadra són les dues úniques institucions que en els tres moments analitzats generen més confiança –es podria fer el semblant que aproven en confiança.

La confiança mitjana en el Govern espanyol, en la monarquia, en el Congrés dels Diputats i en el TC descendeix en el temps. Els partits polítics i el Parlament de Catalunya obtenen la confiança més elevada a finals de 2017, mentre que el 2018 la confiança descendeix però continua sent superior a la confiança de 2017.

La Policia Nacional i la Guàrdia Civil, juntament amb els mitjans de comunicació, el juny de 2017 generen confiança en el seu conjunt, però a mesura que avancen els fets anteriorment esmentats aquesta confiança es redueix, sobretot en el cas de la confiança en les forces de seguretat espanyoles –gairebé en 2 punts.

Els fets de finals de 2017 tenen un impacte negatiu en la confiança mitjana en les institucions, exceptuant la confiança en el Parlament de Catalunya, que a finals de 2017 creix fins a situar-se en un valor positiu de 5,10.

Fet aquest marc general, les dades que es presenten a continuació són una comparació de mitjanes segons el sexe, l'edat, la mida del municipi de residència, el lloc de naixement, l'interès per la política, el record de vot en les eleccions al Parlament de Catalunya i la relació preferida entre Catalunya i Espanya.

La tècnica emprada en aquest apartat és la de comparació de mitjanes. Tot i que es presenten la confiança mitjana en institucions entre els grups que componen els diversos encreuaments, s'assenyalen les mitjanes que no són estadísticament significatives i es comentaran les que sí són estadísticament significatives.

Comencem per veure la confiança mitjana segons el sexe:

⁸ A l'abril de 2018 no es demana la confiança en el Govern de la Generalitat perquè no estava constituït.

Taula 1. Confiança mitjana segons el sexe. Resultats expressats en mitjanes.

	Juny de 2017		Octubre de 2017		Abril de 2018	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
TC	3,01	3,42	2,59	2,94	2,74	2,74
Tribunals de justícia	3,79	3,90	3,34	3,40	3,46	3,44
Govern espanyol	2,27	2,26	1,98	2,08	2,03	1,77
Partits polítics	3,16	2,84	3,39	3,33	3,18	3,07
Congrés dels Diputats	3,16	3,00	3,10	3,02	2,75	2,60
Govern de la Generalitat	4,30	4,38	4,90	5,10	-	-
Parlament de Catalunya	4,61	4,46	5,10	5,10	4,86	4,82
Ajuntaments	5,53	5,40	5,88	6,01	5,36	5,56
Monarquia	2,20	2,51	1,83	1,82	1,73	1,74
Mitjans de comunicació	4,94	5,36	4,17	4,83	4,67	4,87
Polícia Nacional i Guàrdia Civil	5,11	5,37	3,38	3,41	3,81	3,93
Mossos d'Esquadra	6,09	6,38	5,97	6,49	5,69	6,03

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del CEO.

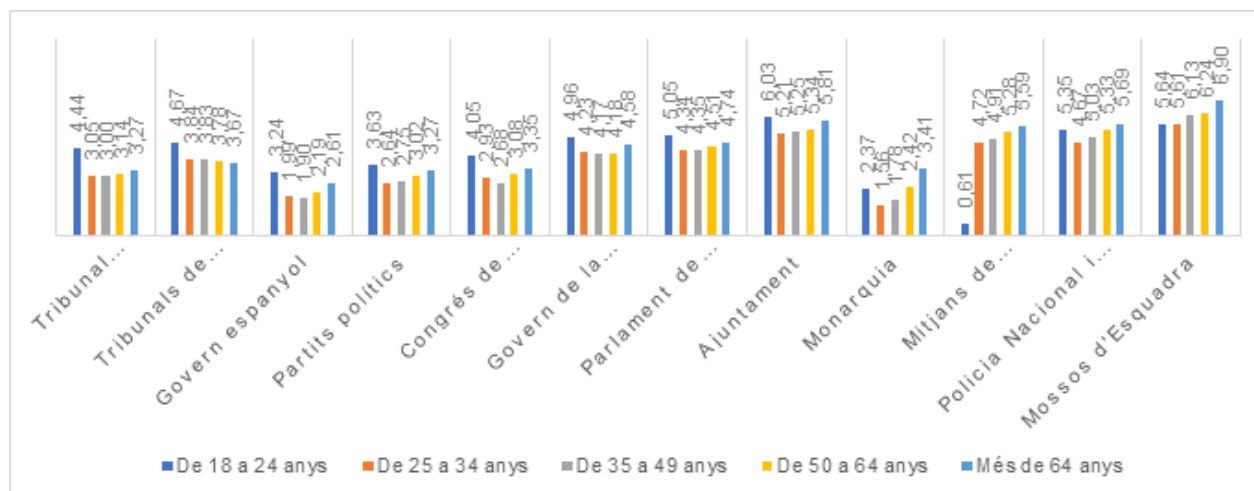
Els valors assenyalats en negreta, que es corresponen amb la confiança mitjana, són estadísticament diferents entre homes i dones. És a dir, això assenjala que les diferències que es donen entre la confiança entre homes i dones s'expliquen per aquesta característica dels individus; el fet de ser home o dona determina la confiança que es té vers la institució concreta.

Hi ha diferències en la confiança entre homes i dones i es repeteix en els tres moments analitzats en la valoració del cos de Mossos d'Esquadra, en què les dones mostren major confiança que no pas els homes. Recordem que tant els Mossos d'Esquadra com els ajuntaments són les dues institucions que presenten la confiança mitjana més elevada en els tres moments analitzats.

Les dades assenyalen també que durant 2017 les dones confien més que els homes en el TC i en els mitjans de comunicació. El juny, els homes confien més que no pas les dones en els partits polítics. El 2018 els homes confien més que no pas les dones en el Govern espanyol.

Observem ara la confiança mitjana segons l'edat:

Gràfic 10. Confiança mitjana segons els grups d'edat. Resultats expressats en mitjanes.

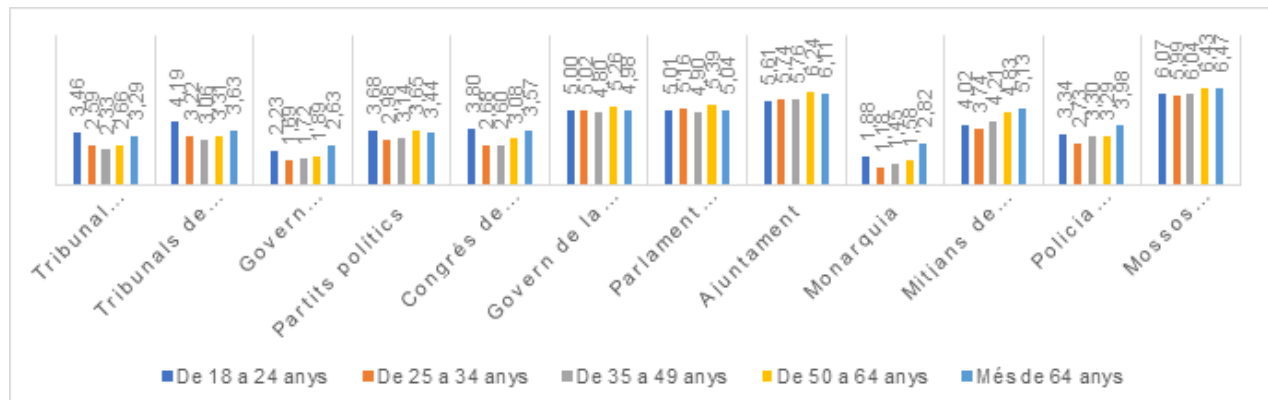
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP de juny de 2017.

Totes les diferències en la confiança mitjana són estadísticament significatives, exceptuant les del Parlament de Catalunya. Confiar més o menys en les institucions –exceptuant el Parlament– s'explica per la diferència d'edat.

Els qui tenen entre 18 i 24 anys són els qui més confiança tenen en la majoria de les institucions –exceptuant la monarquia, els mitjans de comunicació, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil i els Mossos d'Esquadra. Com més edat, més elevada és la confiança en els partits polítics, en la monarquia, en els mitjans de comunicació i en les forces de seguretat en global. L'excepció la trobem en la valoració dels tribunals de justícia, en què la confiança descendeix amb l'edat.

Observem les valoracions de finals de 2017 després de les actuacions de la Policia Nacional i de la Guàrdia Civil, del TC i del rei durant i després de la consulta de l'1 d'octubre. És d'esperar, per endavant, que aquestes institucions perdin confiança arran de la seva actuació. Observem el gràfic:

Gràfic 11. Confiança mitjana segons els grups d'edat. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

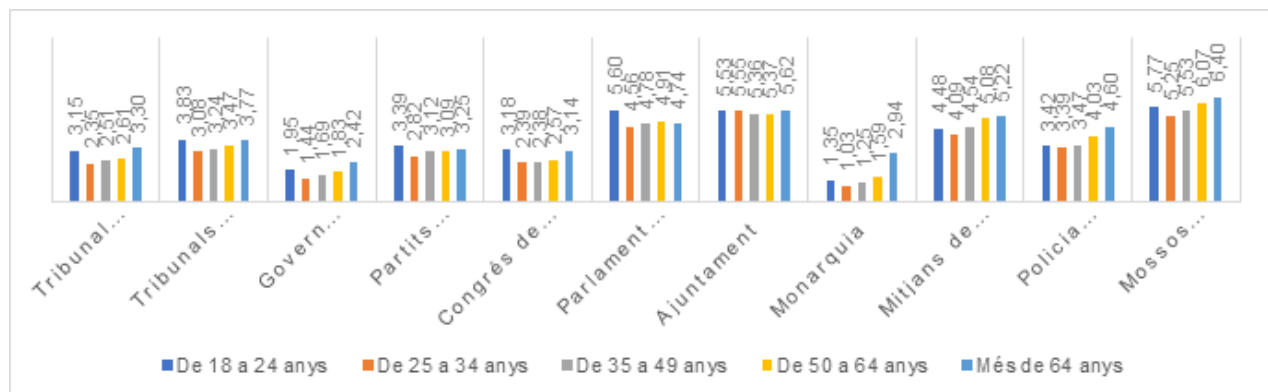
La confiança mitjana en el Govern de la Generalitat, en el Parlament de Catalunya i en els Mossos d'Esquadra no és estadísticament significativa.

Es torna a repetir el patró de les mesures de juny de 2017, en què els menors de 24 anys i els majors de 65 anys són els qui més confien en les institucions, tot i que en el cas dels partits polítics la confiança dels qui tenen entre 50 i 64 és més elevada que no pas entre els majors de 65 anys.

Pel que fa a la confiança vers la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, es pot afirmar, exceptuant els qui tenen entre 25 i 34 anys, que ha empitjorat en la darrera onada de 2017, tal com assenyalàvem anteriorment.

Finalment, observem la confiança a inicis de 2018:

Gràfic 12. Confiança mitjana segons els grups d'edat. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'abril de 2018.

Les diferències pel que fa a la confiança en el TC, en els partits polítics i en els ajuntaments no són estadísticament significatives.

Els Mossos d'Esquadra és la institució que genera més confiança en tots els segments d'edat a inicis de 2018.

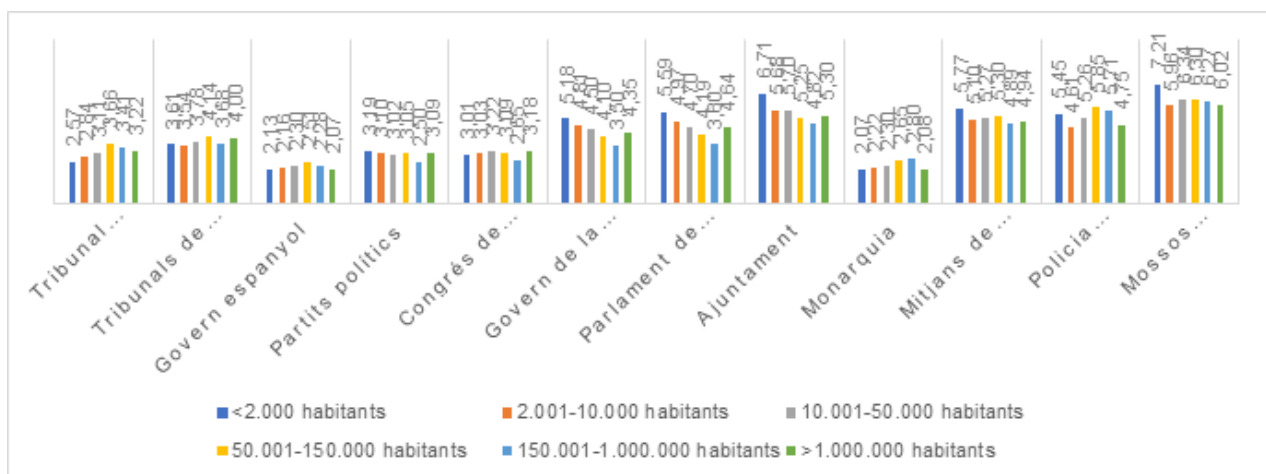
Els menors de 25 anys confien en el Parlament de Catalunya, mentre que la resta dels segments d'edat no. La monarquia i el Govern espanyol són les institucions que menys confiança generen. La confiança en la monarquia en els tres moments analitzats assenyalava un decreixement constant, exceptuant entre els majors de 65 anys.

Vistes les diferències en les valoracions mitjanes segons el sexe i l'edat, observem ara les diferències segons la mida del municipi de residència.

El fet de viure en municipis més petits afavoreix la confiança social i a la vegada reforça la confiança política.

Observem si hi ha diferències significatives en la confiança en les institucions segons el municipi en el qual es viu:

Gràfic 13. Confiança mitjana segons la mida del municipi de residència. Resultats expressats en mitjanes.

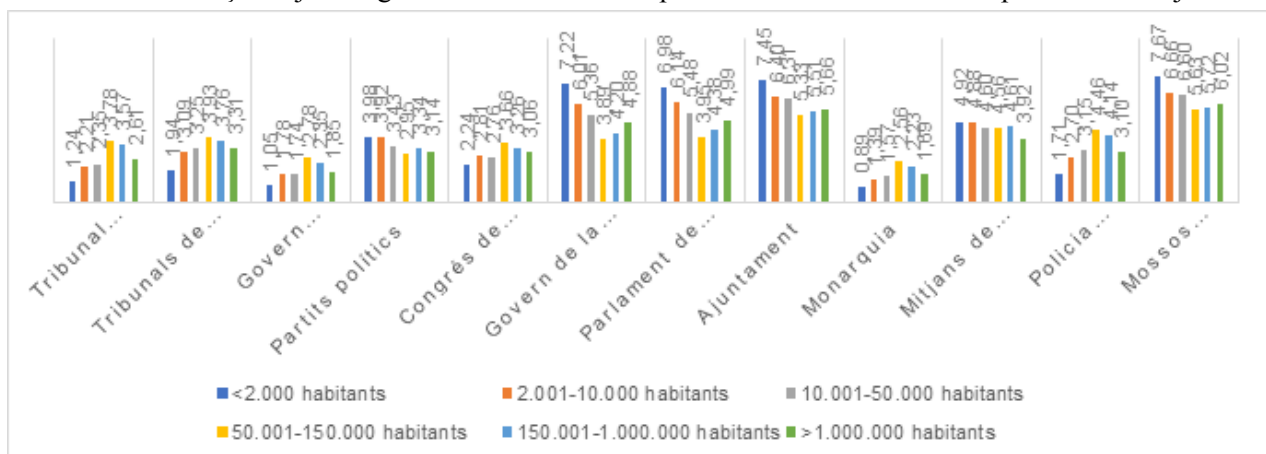
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP de juny de 2017.

Les diferències en la confiança segons la mida del municipi de residència no són estadísticament significatives per als tribunals de justícia, el Govern espanyol, els partits polítics i el Congrés dels Diputats.

Com més petit és el municipi, més elevada és la confiança en el Govern de la Generalitat, en el Parlament i en els ajuntaments, tot i que a Barcelona la confiança repunta.

Observem ara les dades de finals de 2017:

Gràfic 14. Confiança mitjana segons la mida del municipi de residència. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

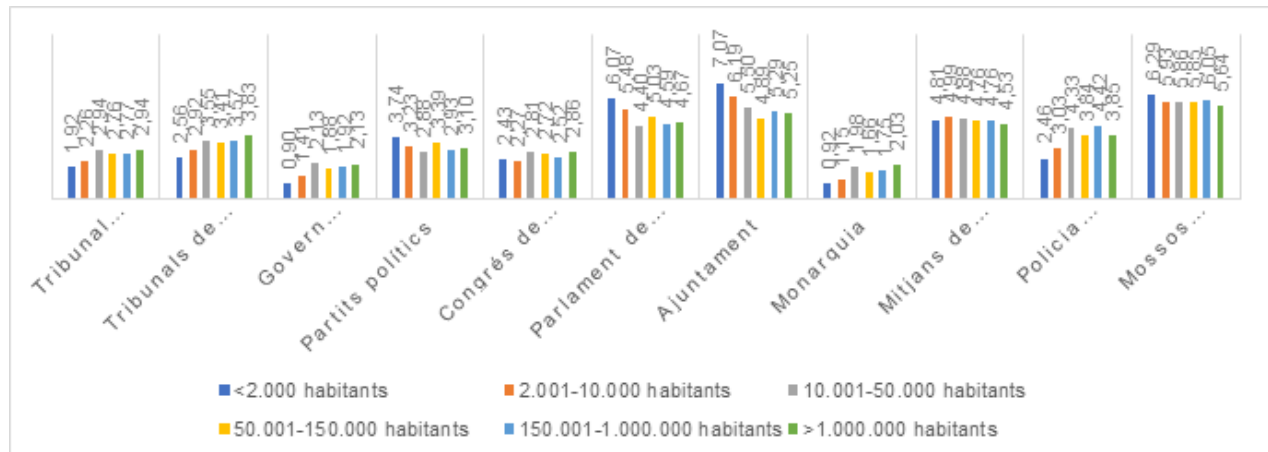
La confiança en el Govern de la Generalitat, el Parlament i el Mossos d'Esquadra no és estadísticament significativa.

Com més petit és el municipi, menor és la confiança en el TC, els tribunals, el Govern espanyol, el Congrés de Diputats, la monarquia i la Policia Nacional.

El Congrés dels Diputats, el Govern espanyol, la monarquia, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil generen més confiança en els municipis d'entre 50.000 i 150.000 habitants.

Finalment, observem si hi ha hagut algun canvi a inicis de 2018:

Gràfic 15. Confiança mitjana segons la mida del municipi de residència. Resultats expressats en mitjanes.

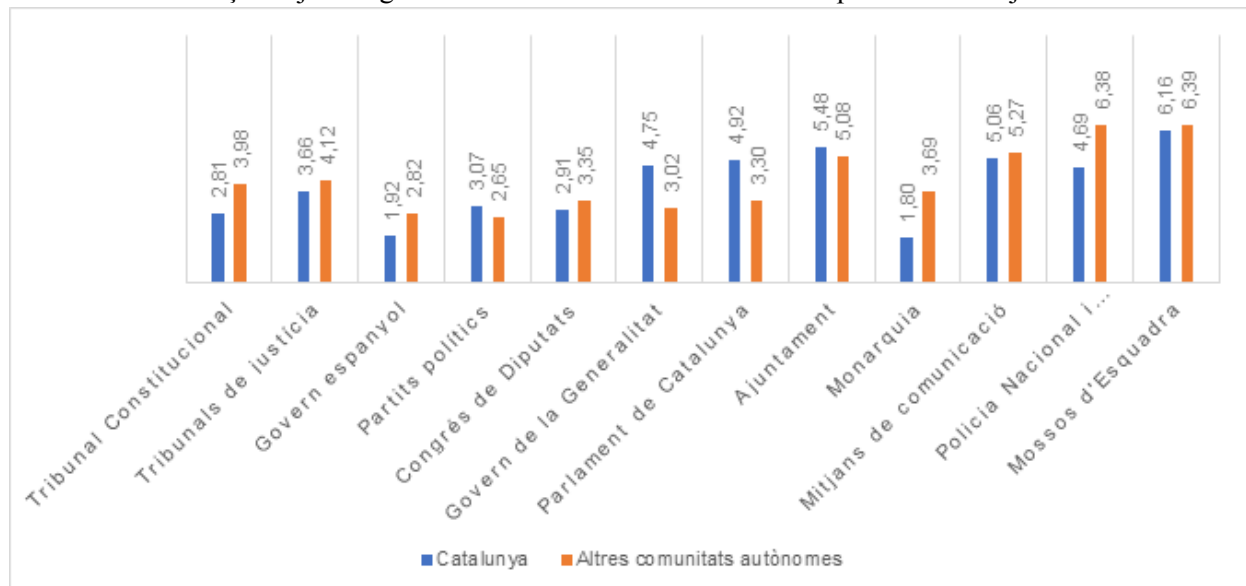
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'abril de 2018.

Les diferències en la confiança en el Congrés dels Diputats, en els mitjans de comunicació i en els Mossos d'Esquadra no són estadísticament diferents segons la mida del municipi per a 2018.

Com més petit és el municipi, més confiança hi ha en els partits polítics, en el Parlament i en els ajuntaments. Com més gran és el municipi, més confiança es mostra en el TC, els tribunals de justícia i la monarquia.

Vistes les valoracions mitjanes segons el sexe, l'edat i la mida del municipi en el qual es resideix, observem les valoracions mitjanes segons el lloc de naixement. Comencem amb les dades de juny de 2017:

Gràfic 16. Confiança mitjana segons el lloc de naixement. Resultats expressats en mitjanes.

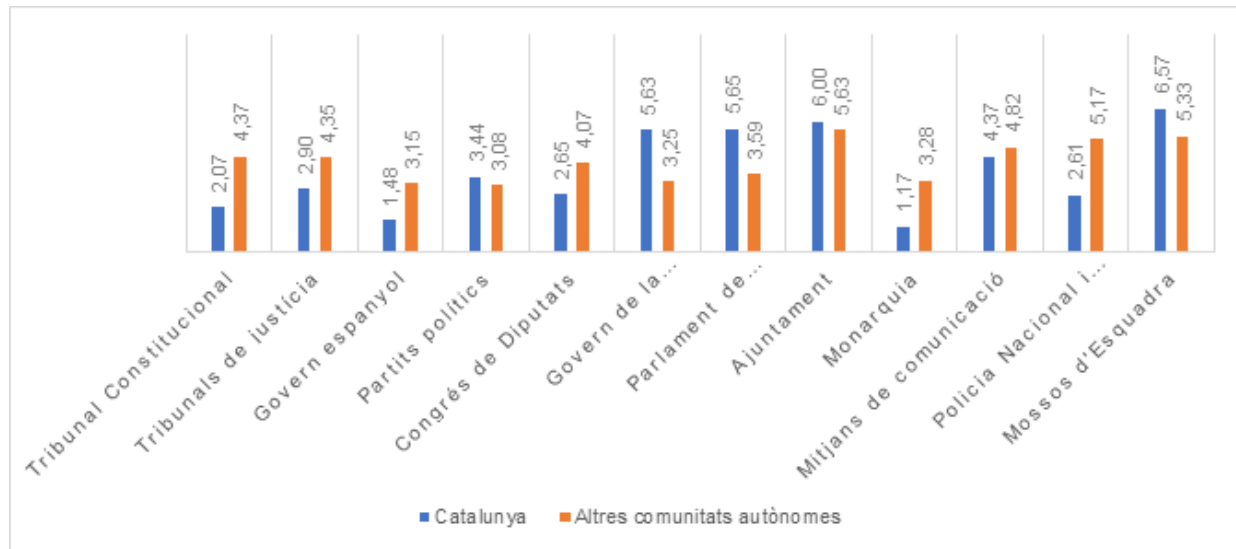
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP de juny de 2017.

Totes les diferències són estadísticament significatives, exceptuant la confiança en els mitjans de comunicació i en els Mossos d'Esquadra.

Els nascuts a Catalunya destaquen per confiar més en el Govern de la Generalitat i en el Parlament de Catalunya. La confiança en els ajuntaments, els partits polítics i el Congrés dels Diputats és molt similar entre els qui han nascut a Catalunya i els qui han nascut a d'altres comunitats autònomes. Els nascuts a d'altres comunitats autònomes destaquen per confiar més en el TC, els tribunals de justícia, el Govern espanyol, la monarquia, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil.

A l'octubre les valoracions eren les següents:

Gràfic 17. Confiança mitjana segons el lloc de naixement. Resultats expressats en mitjanes.

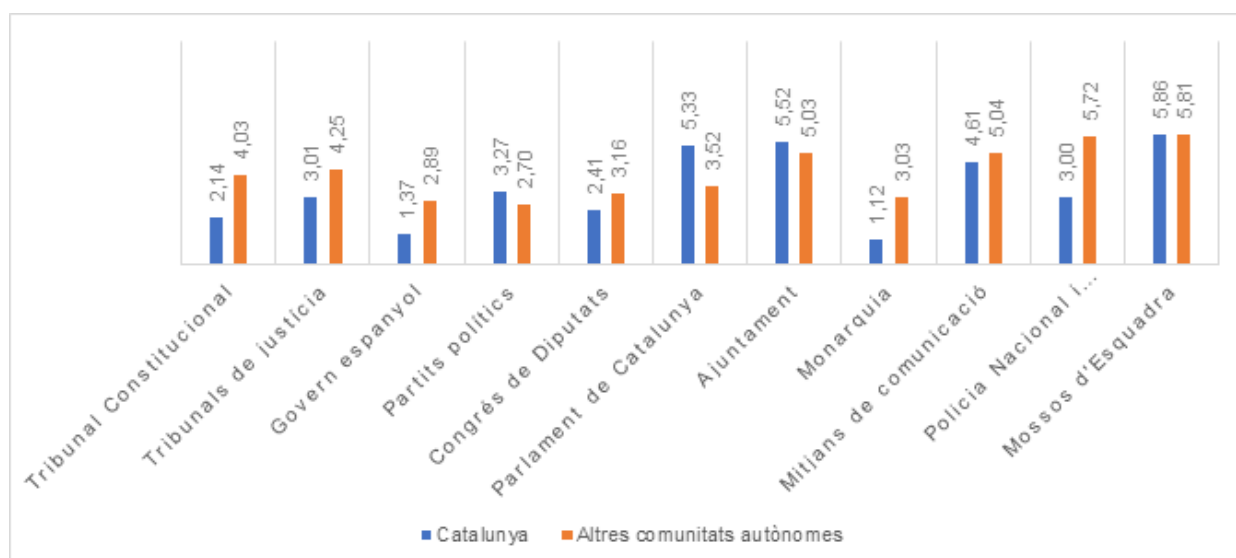

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

Es repeteix la mateixa pauta en les valoracions en els partits polítics i en els ajuntaments, en què la confiança és lleugerament major entre els nascuts a Catalunya. Els nascuts a Catalunya confien molt més en el Govern de la Generalitat i en el Parlament de Catalunya, així com en els Mossos d'Esquadra. Els nascuts a d'altres comunitats autònomes confien molt més en el TC, els tribunals de justícia, el Govern espanyol i la monarquia.

Finalment, a l'abril de 2018 les valoracions són les següents:

Gràfic 18. Confiança mitjana mitjanes segons el lloc de naixement. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'abril de 2018.

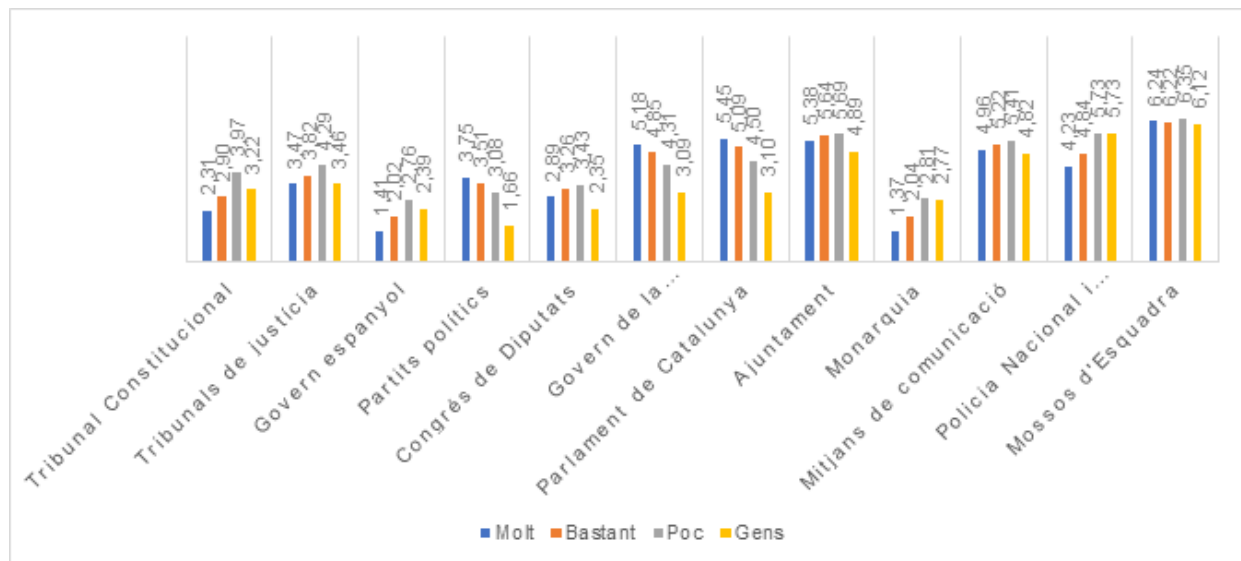
Totes les diferències són estadísticament significatives, exceptuant el cas dels Mossos d'Esquadra.

Els patrons observats fins ara es mantenen a l'abril de 2018. Els nascuts a Catalunya confien més en les institucions catalanes, com el Parlament de Catalunya, i els nascuts a d'altres comunitats autònomes confien més en institucions centrals, exceptuant el cas dels ajuntaments, en què en els tres moments analitzats la confiança és pràcticament la mateixa entre uns i altres.

Fins ara s'ha analitzat la confiança en les institucions amb variables objectives; passem ara a observar les mitjanes segons dades subjectives: l'interès per la política, el record de vot i la preferència sobre quina hauria de ser la relació entre Catalunya i Espanya.⁹

Comencem per l'interès en la política, el qual està estretament relacionat amb un major sentit crític vers l'actuació de les institucions. Observem les dades següents:

Gràfic 19. Confiança mitjana segons l'interès per la política. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP de juny de 2017.

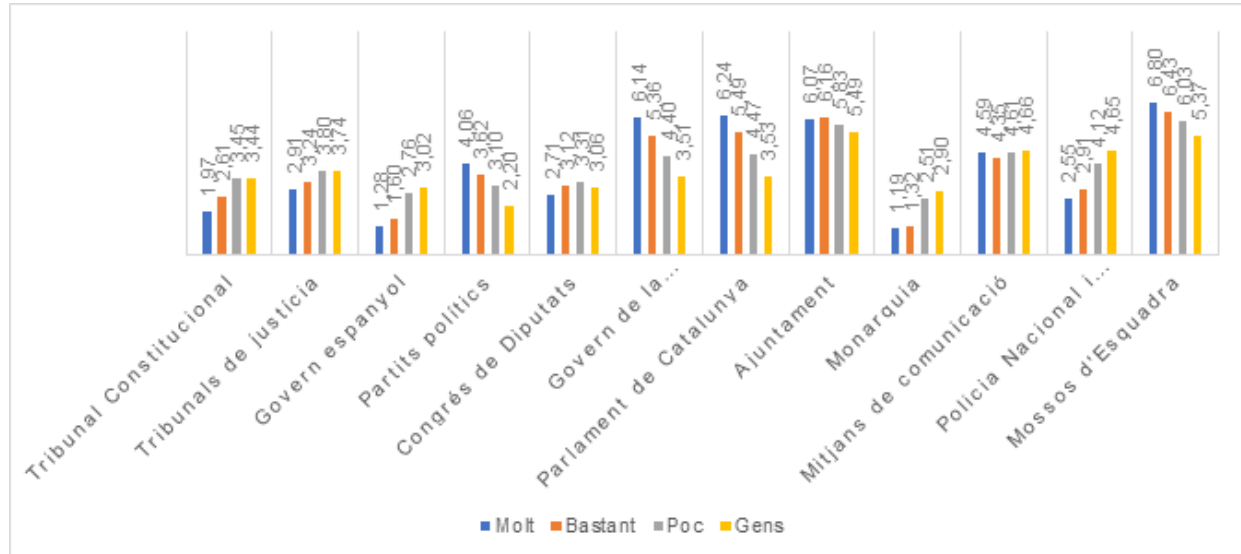
Exceptuant la confiança en els Mossos d'Esquadra, la resta de les diferències en les valoracions mitjanes són estadísticament significatives segons l'interès per la política.

Es poden observar dues pautes en les valoracions: la primera és que els qui estan més interessats en la política confien més en els partits polítics, en el Govern de la Generalitat i en el Parlament de Catalunya. La segona pauta s'observa en la confiança en la resta de les institucions, en què com menys interès, exceptuant sempre els qui no en tenen gens, més elevada és la confiança.

Observem si aquest comportament es repeteix en la mesura de finals de 2017:

⁹ Quan ens referim a dades objectives ens estem referint a fets observables, mentre que quan ens referim a dades subjectives ens referim a opinions/posicionaments.

Gràfic 20. Confiança mitjana segons l'interès per la política. Resultats expressats en mitjanes.

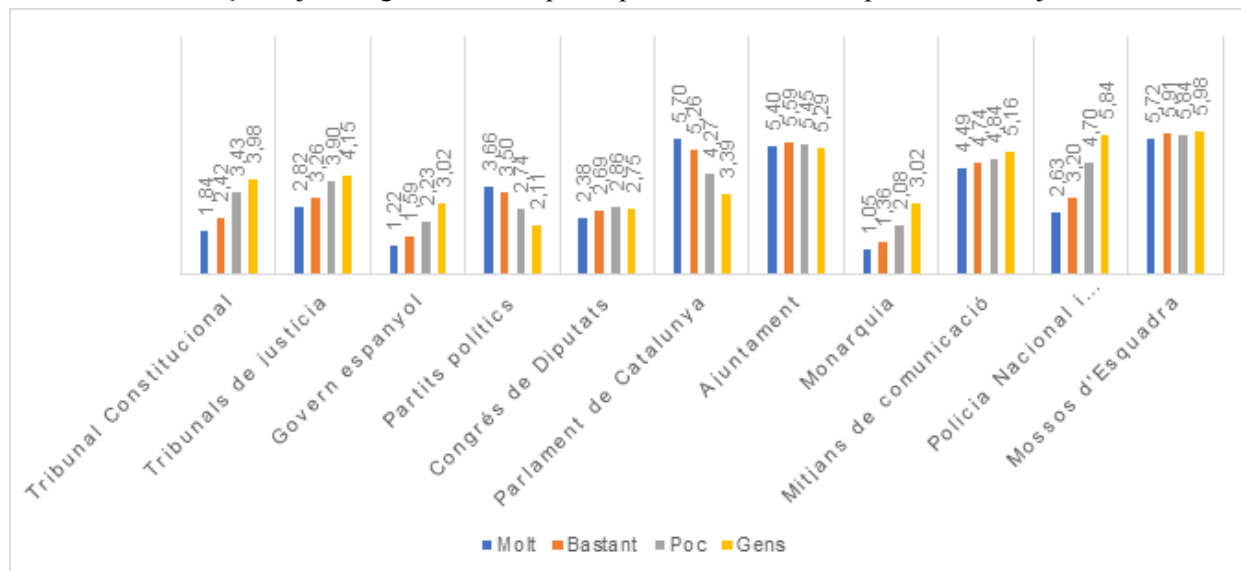
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

Les diferències en la mitjana de confiança en els mitjans de comunicació no són estadísticament significatives.

Es repeteix el comportament, tot i que apareixen valoracions mitjanes en la monarquia i la Policia Nacional i la Guàrdia Civil que mostren que com menys interès es té en la política, més confiança generen aquestes institucions. Les valoracions dels Mossos d'Esquadra s'emmarquen en la mateixa tendència que els partits polítics, el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya: com més interès en la política, més elevada és la confiança que generen.

Observem finalment la confiança en les institucions a l'abril de 2018:

Gràfic 21. Confiança mitjana segons l'interès per la política. Resultats expressats en mitjanes.

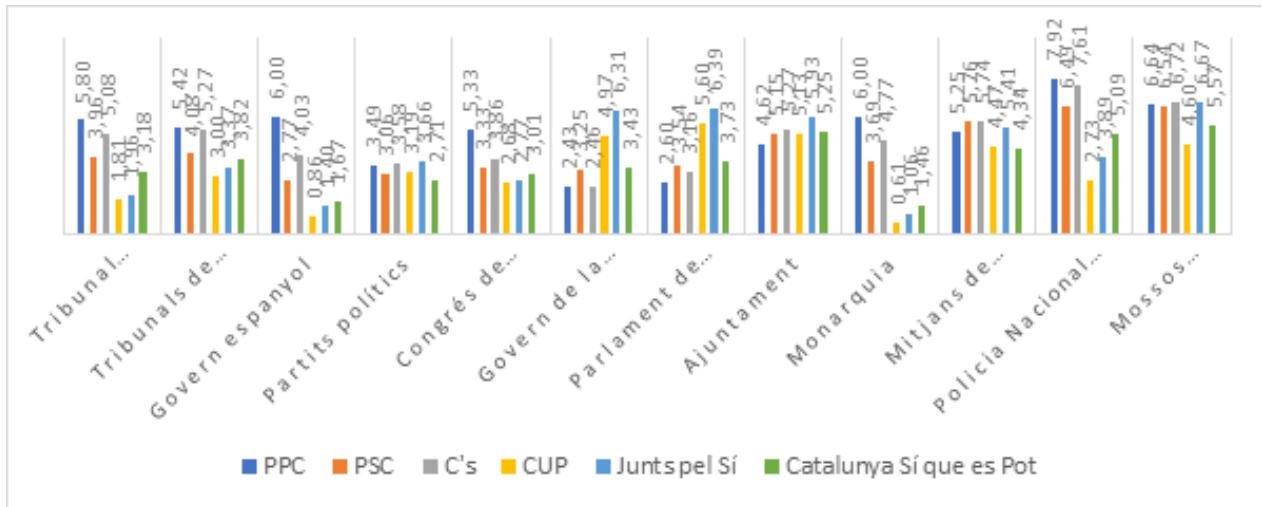
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'abril de 2018.

Les diferències en la confiança en el Congrés dels Diputats, els ajuntaments i els Mossos d'Esquadra no són estadísticament significatives.

El comportament es repeteix: els qui més interessats estan en política són els qui més confien en els partits polítics i el Parlament de Catalunya i com menys interès mostren, més confiança tenen en la resta de les institucions.

Avancem ara per veure la confiança en les institucions segons el record de vot. Cal dir abans de començar a analitzar els resultats que totes les valoracions mitjanes segons el record de vot de les institucions en els tres moments analitzats són estadísticament significatives. Observem les dades:

Gràfic 22. Confiança mitjana segons el record de vot. Resultats expressats en mitjanes.

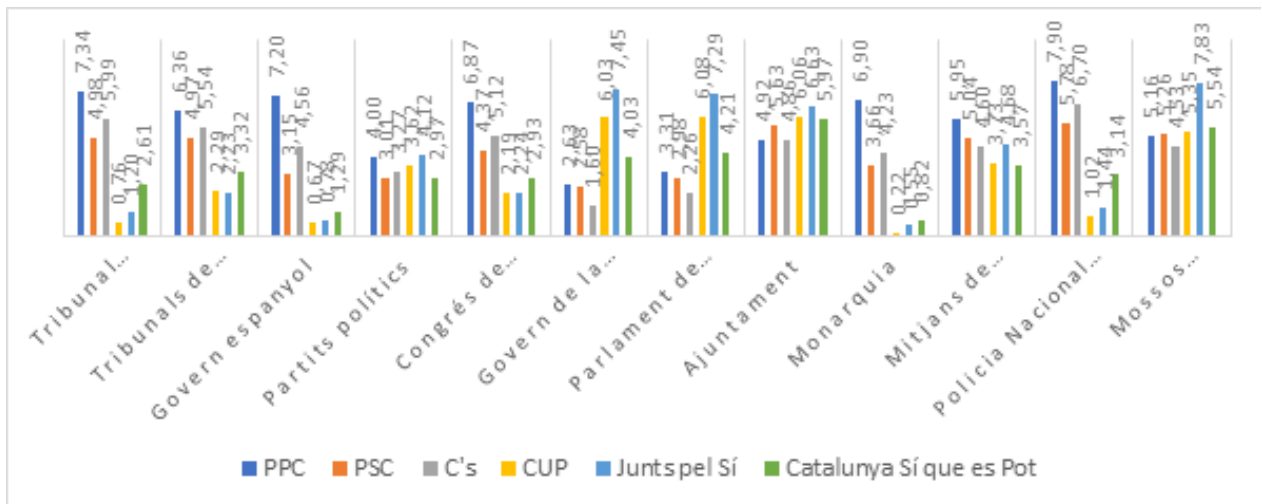
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP de juny de 2017.

La confiança en els partits polítics, els ajuntaments i els mitjans de comunicació no permet assenyalar cap comportament diferenciat segons el partit que recorden haver votat.

Sí que hi ha una relació entre els votants dels partits independentistes i els no independentistes: la confiança més elevada en el TC, en els tribunals de justícia, en el Govern espanyol, en el Congrés dels Diputats, en la monarquia i en la Policia Nacional i la Guàrdia Civil es dona entre els qui recorden haver votat el PPC, el PSC i C's. La confiança més elevada en el Govern de la Generalitat i en el Parlament de Catalunya es dona entre els qui recorden haver votat la CUP, Junts pel Sí i Catalunya Sí que es Pot.

En el gràfic següent tenim la confiança a finals de 2017:

Gràfic 23. Confiança mitjana segons el record de vot. Resultats expressats en mitjanes.

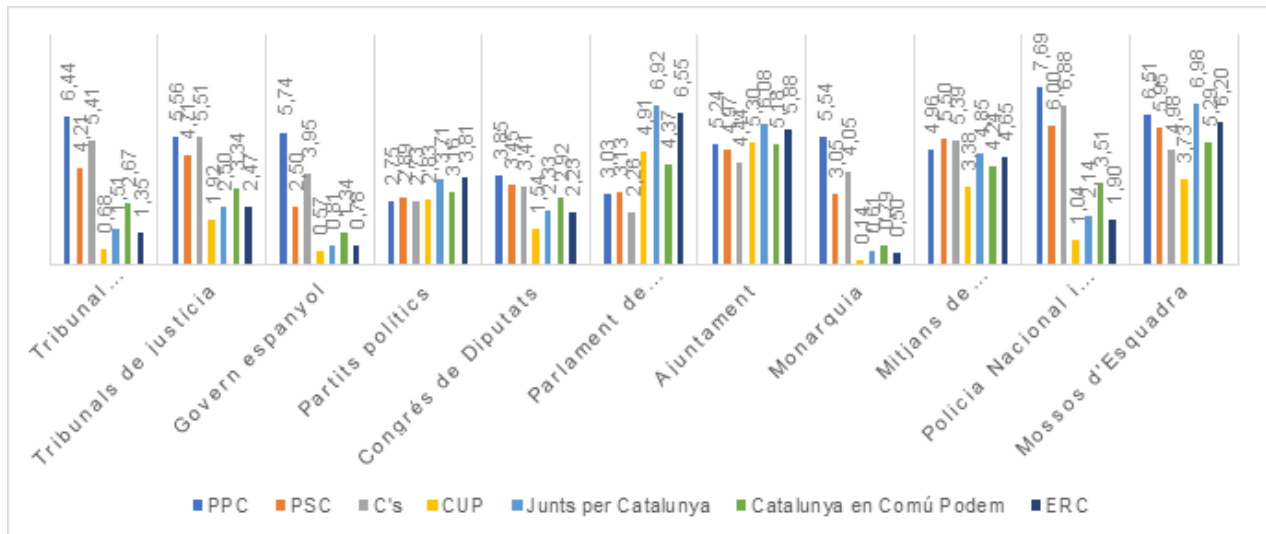

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

Tal com es pot observar en el gràfic, el comportament a l'octubre de 2017 segons el record de vot és el mateix que al juny de 2017.

Observem la confiança al 2018:

Gràfic 24. Confiança mitjana segons el record de vot. Resultats expressats en mitjanes.

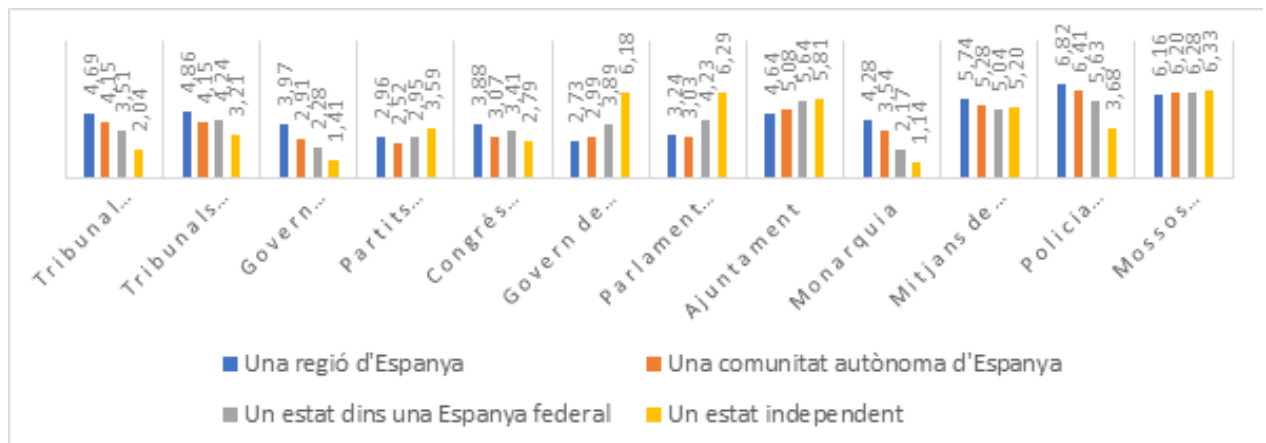
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'abril de 2018.

Si bé la confiança mitjana en els partits polítics, els ajuntaments i els mitjans de comunicació es manté estable al llarg del temps, els dos pols observats anteriorment s'accentuen encara més. Els qui recorden haver votat el PPC i C's confien en el TC i en els tribunals de justícia i els votants del PPC confien en el Govern espanyol i en la monarquia.

Els qui varen votar Junts per Catalunya i ERC confien en major mesura en el Parlament de Catalunya.

Observem ja el darrer encreuament de les valoracions mitjanes en les institucions segons l'encaix de Catalunya dins d'Espanya desitjat. Observem les dades de juny de 2017.

Gràfic 25. Confiança mitjana segons les relacions Catalunya-Espanya desitjades. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP de juny de 2017.

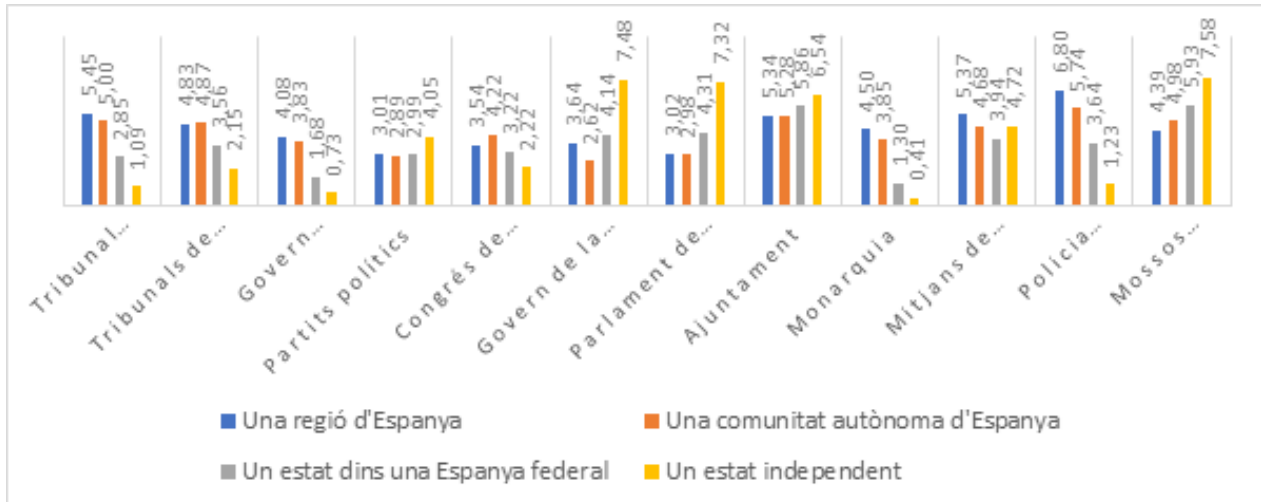
Ni la confiança en els Mossos d'Esquadra ni en els mitjans de comunicació no presenten diferències estadísticament significatives segons la relació entre Catalunya i Espanya preferida.

Com més centralisme, més confiança en les institucions espanyoles: TC, Govern espanyol, monarquia i Policia Nacional i Guàrdia Civil. Els partidaris d'una Catalunya independent confien en major mesura en el

Govern de la Generalitat i en el Parlament de Catalunya. Si bé la confiança en els ajuntaments creix a mesura que es prefereix un Estat descentralitzat, les petites variacions són graduals.

Observem la confiança a finals de 2017:

Gràfic 26. Confiança mitjana segons les relacions Catalunya-Espanya preferides. Resultats expressats en mitjanes.

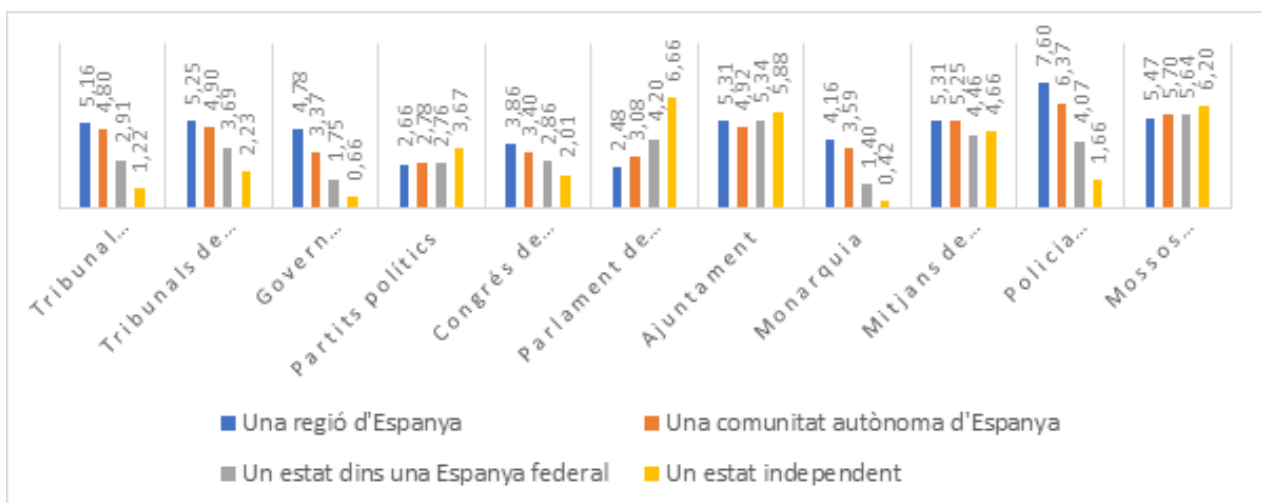
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

La confiança mitjana en els mitjans de comunicació i en els Mossos d'Esquadra no és estadísticament significativa entre les quatre opcions d'encaix de Catalunya dins d'Espanya.

Els qui volen un estat independent confien en major mesura en el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya i en major mesura en els partits polítics. Els qui prefereixen que Catalunya sigui una regió d'Espanya i una comunitat autònoma d'Espanya confien en major mesura en el TC, els tribunals de justícia, el Govern espanyol, el Congrés dels Diputats, la monarquia i la Policia Nacional i la Guàrdia Civil.

Observem la darrera dada que manca, que és la confiança a l'abril de 2018:

Gràfic 27. Confiança mitjana segons les relacions Catalunya-Espanya preferides. Resultats expressats en mitjanes.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del BOP d'octubre de 2017.

La confiança en la Policia Nacional i la Guàrdia Civil creix gairebé 1 punt entre la mesura d'octubre de 2017 i la d'abril de 2018 per part dels qui volen que Catalunya sigui una regió d'Espanya.

La confiança en el TC, els tribunals de justícia, el Govern espanyol, el Congrés dels Diputats i la monarquia continua sent més elevada com més partidaris són de les opcions que Catalunya sigui una regió d'Espanya i que segueixi sent una comunitat autònoma. La confiança mitjana en el Parlament de Catalunya descendeix respecte de la mesura d'octubre de 2017 entre els qui volen que Catalunya sigui un estat independent.

2 Síntesi

La situació política a Catalunya és valorada com a negativa ja al 2007 i segueix aquesta percepció majoritària, que s'ha vist agreujada a partir de 2012, amb petites oscil·lacions, però amb una tendència creixent de negativitat. Si bé és cert que la situació política a Espanya és sempre més negativa que la situació política a Catalunya, això no ens ha de fer oblidar la necessitat que hi ha que els dos governs, tant el català com l'espanyol, posin fil a l'agulla en el tema català i mirin de rebaixar la tensió política palpable tant a l'espai públic com en els mitjans de comunicació, per esmentar dos àmbits.

La confiança en els polítics, tant catalans com espanyols, és negativa. I precisament aquests polítics són els qui encapçalen les institucions que surten més malparades de la situació, amb una pèrdua de confiança.

En la taula següent es presenta una síntesi dels encreuaments que s'han comentat en l'apartat anterior referents a les variables objectives:

Taula 2. Síntesi de la confiança ens les institucions segons les variables objectives.

Sectors/ Grups	Institucions amb confiança baixa (0-5)		Institucions amb confiança alta (5-10)	
	Sempre	A vegades	Sempre	A vegades
Homes	TC; tribunals, Govern Espanya; partits, Congrés; Generalitat; Parlament; Monarquia; mitjans; PN i GC		Ajuntaments; ME	Parlament (oct. 17); PN i GC (juny 17)
Dones	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans	Generalitat (juny 17)	Ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); mitjans (juny 17)
18-24 anys	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC	Generalitat (juny 17)	Ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); Parlament (oct. 17)
25-34 anys	TC; tribunals; Govern Espanya; Congrés; Parlament; monarquia; mitjans; PN i GC	Generalitat (juny 17)	Ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); Parlament (oct. 17)
35-49 anys	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia; mitjans; PN i GC		Ajuntaments; ME	PN i GC (juny 17)

50-64 anys	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Parlament; monarquia; PN i GC	Generalitat (juny 17); mitjans (oct. 17)	Ajuntaments; mitjans; ME	Generalitat (oct. 17); Parlament (oct. 17); PN i GC (juny 17)
més de 64 anys	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Parlament; PN i GC; monarquia		Ajuntaments; mitjans; ME	Parlament (oct. 17); PN i GC (juny 17)
<2.000 hab.	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC		Generalitat; Parlament; ajuntaments; ME	Mitjans (juny 17); PN i GC (juny 17)
2.001-10.000 hab.	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC	Generalitat (juny 17); Parlament (juny 17)	Parlament; ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); mitjans (juny 17)
10.001-50.000 hab.	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Parlament; monarquia; mitjans; PN i GC	Generalitat (juny 17)	Ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); Parlament (oct. 17); mitjans (juny 17); PN i GC (juny 17)
50.001-150.000 hab.	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; monarquia; mitjans; PN i GC	Ajuntaments (abr. 18)	Ajuntaments; ME	Mitjans (juny 17); PN i GC (juny 17)
150.001-1.000.000 hab.	TC; tribunals; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; ajuntaments; monarquia; mitjans; PN i GC		ME	Ajuntaments (abr. 18); PN i GC (juny 17)
>1.000.000 hab.	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia; mitjans; PN i GC		Ajuntaments; ME	
Catalunya	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC	Generalitat (juny 17); Parlament (juny 17)	Parlament; ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); mitjans (juny 17)
Altres CA	TC; tribunals, Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia	Mitjans (oct. 17)	Ajuntaments; mitjans; PN i GC; ME	

I en la taula següent es presenta una síntesi dels encreuaments que s'han comentat en l'apartat anterior referents a les variables subjectives.

Taula 3. Síntesi de la confiança ens les institucions segons les variables subjectives.

Sectors/ Grups	Institucions amb confiança baixa (0-5)		Institucions amb confiança alta (5-10)	
	Sempre	A vegades	Sempre	A vegades
Molt interès	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC		Generalitat; Parlament; ajuntaments; ME	
Bastant interès	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans, PN i GC	Generalitat (juny 17)	Parlament; ajuntaments; ME	Generalitat (oct. 17); mitjans (juny 17)
Poc interès	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Parlament; monarquia; mitjans; PN i GC		Ajuntaments; ME	Mitjans (juny 17); PN i GC (juny 17)
Gens d'interès	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia; mitjans	Ajuntaments (juny 17); PN i GC (oct. 17)	Ajuntaments; PN i GC; ME	Mitjans (abr. 18)
PPC	Tribunals; partits; Generalitat; Parlament; ajuntaments	Congrés (abr. 18); mitjans (abr. 18)	TC; tribunals; Govern Espanya; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC	Ajuntaments (abr. 18)
PSC	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia	Ajuntaments (abr. 18)	Ajuntaments; mitjans; PN i GC; ME	
C's	Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia; ME	Mitjans (oct. 17)	TC; Tribunals; mitjans; PN i GC	Congrés (oct. 17); ME (juny 17)
CUP	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC; ME	Generalitat (juny 17)	Parlament; ajuntaments	Generalitat (oct. 17); ME (oct. 17)
Junts pel Sí (fins a oct. 17)	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC		Generalitat; Parlament; ajuntaments; ME	Mitjans (juny 17)
Catalunya Sí que es Pot/ Catalunya en Comú Podem	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia; mitjans; PN i GC		Ajuntaments; ME	PN i GC (juny 17)

Una regió d'Espanya	Tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; Parlament; monarquia	TC (juny 17); ajuntaments (juny 17); ME (oct. 17)	TC; ajuntaments; mitjans; PN i GC; ME	Tribunals (abr. 18)
Una CA	TC; tribunals; Govern Espanya; Partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia	Ajuntaments (abr. 18); mitjans (oct. 17); ME (oct. 17)	Ajuntaments; Mitjans; PN i GC; ME	TC (oct. 17)
Un estat dins una Espanya federal	TC; tribunals; Partits; Congrés; Generalitat; Parlament; monarquia; mitjans, PN i GC		Ajuntaments; ME	Mitjans (juny 17); PN i GC (juny 17)
Un estat independent	TC; tribunals; Govern Espanya; partits; Congrés; monarquia; mitjans; PN i GC		Generalitat; Parlament; ajuntaments; ME	Mitjans (juny 17)

L'impacte de l'article 155 es tradueix en una major desconfiança cap a les institucions que tenen la seva actuació a Espanya, com el Govern espanyol, el Congrés del Diputats, el TC i la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, però també perden confiança institucions catalanes, com el Parlament de Catalunya, els ajuntaments o els Mossos d'Esquadra.

Els menors de 24 anys són els únics que mostren confiança al 2018 en el Parlament de Catalunya i els majors de 65 anys són els qui més han confiat en aquest període de temps analitzat en els Mossos d'Esquadra. La confiança en la monarquia ha descendit entre els menors de 64 anys.

Pel que fa a la mida del municipi de residència, com més petit, més elevada és la confiança en les institucions més properes, com són els ajuntaments, el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, i menor és la confiança en les institucions que tenen el seu àmbit principal d'actuació a Espanya.

El fet d'haver nascut a Catalunya o a la resta de les comunitats autònomes permet fer la distinció que s'acaba d'exposar segons la mida del municipi, de manera que els qui han nascut a Catalunya confien en major mesura en institucions "catalanes" i els nascuts a la resta de les comunitats autònomes confien en major mesura en institucions "espanyoles".

L'interès per la política ens permet destriar entre els qui hi estan interessats i els qui no hi estan: els qui més interessats hi estan confien en major mesura en institucions polititzades, com els partits polítics, el Parlament de Catalunya i el Govern de la Generalitat, mentre que els qui menor interès hi tenen confien en institucions polititzades, però que tenen el seu àmbit d'actuació principal Espanya. Les diferències en el grau de confiança en els ajuntaments, els mitjans de comunicació i els Mossos d'Esquadra no permeten establir un patró diferenciat.

El record de vot assenyala clarament les institucions en les quals es confia. Els votants del PPC i de C's confien en les institucions "espanyoles" i els votants de la CUP, de Junts pel Sí/Junts per Catalunya i ERC confien en les institucions "catalanes". Els votants de Catalunya Sí que es Pot/Catalunya en Comú Podem confien més en institucions "espanyoles" que no pas els votants clarament del sector independentista, però no en les mateixes proporcions que la resta de les formacions, com el PPC i C's. I el mateix passa amb els votants del PSC.

I la darrera dada per refermar-nos en el que hem dit fins ara és que els favorables a un estat independent confien molt per sobre en el Parlament de Catalunya i el Govern de la Generalitat i en els partits polítics.

Bibliografia

- Levi, Margaret i Stoker, Laura (2000). Political Trust and Trustworthiness. *Annual Review of Political Science*, (3), 475-508.
- Montero, José Ramón; Zmerli, Sonja i Newton, Ken (2008). Confianza social, confianza política y satisfacción con la democracia. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas (Reis)*, (122), 11-54.
- Newton, Kenneth i Norris, Pippa (2000). Confidence in Public Institutions: Faith, Culture or Performance? A: Susan J. Pharr i Robert D. Putnam (Eds.), *Disaffected Democracies: What's Troubling the Trilateral Countries?* (p. 52-43). Princeton: Princeton University Press.